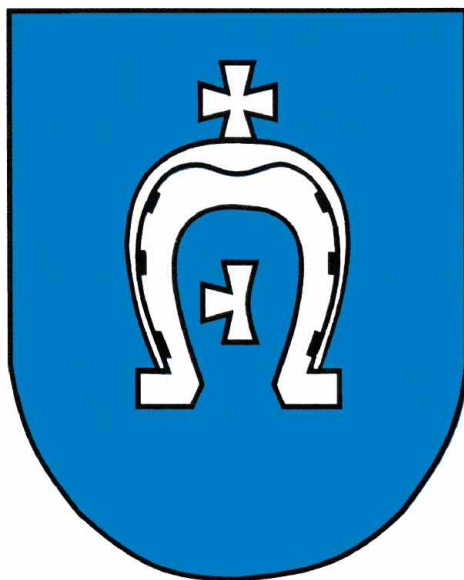

Załącznik
do uchwały Nr XI/97/07
Rady Miasta Międzyrzec Podlaski
z dnia 25 czerwca 2007 roku

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI na lata 2007 - 2013

Międzyrzec Podlaski 2007

SPIS TREŚCI

I. Wstęp.....	4
II. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.....	7
III. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu.....	9
1. Analiza.....	9
a) położenie, ludność, powierzchnia.....	9
b) historia.....	10
c) środowisko przyrodnicze.....	11
d) turystyka.....	12
e) zagospodarowanie przestrzenne.....	17
f) edukacja.....	21
g) opieka medyczna.....	23
h) bezpieczeństwo publiczne.....	24
i) gospodarka.....	25
j) sfera społeczna.....	27
k) Strategia Rozwoju Miasta.....	28
IV. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze.....	31
V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie miasta.....	34
1. W zakresie infrastruktury technicznej.....	34
2. W zakresie rozwoju przedsiębiorczości.....	34
3. W zakresie działań na rzecz pomocy społecznej i ochrony zdrowia.....	35
4. W zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego.....	36
5. W zakresie wsparcia kultury oraz Promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego.....	36
VI. Priorytety i działania przewidziane do realizacji w latach 2007-2020.....	37
1. Środowisko i czysta energia.....	37
2. Infrastruktura ekonomiczna.....	37
3. Kultura.....	37
4. Infrastruktura społeczna.....	37
5. lokalny układ transportowy.....	37
VII. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.....	39
VIII. System wdrażania.....	40
IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.....	41
1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego.....	41
2. Sposoby oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.....	41
3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.....	41
4. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego.....	42
X. Informacje końcowe.....	43

I. WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego jest kompleksowym i długofalowym dokumentem wskazującym zadania i projekty realizowane na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski w latach 2007-2013 z perspektywą do roku 2020. Jego celem nadrzędnym jest wskazanie zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji przy wsparciu z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, środków własnych miasta a także innych środków finansowych. Posiadanie takiego dokumentu jest warunkiem ubiegania się o środki Funduszy Strukturalnych zgodnie z zasadą, że zewnętrzne wsparcie mogą otrzymać tylko te działania, które są efektem planowanych dążeń do świadomie wybranych celów. Przyjęty w Planie horyzont czasowy uwzględniający kolejne okresy programowania funduszy w ramach budżetu UE, nawiązuje bezpośrednio do Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego. Perspektywa aplikacji o środki z Funduszy Strukturalnych generuje potrzebę zgodności zamierzonych zadań z polityką regionalną państwa i priorytetami polityki Wspólnoty Europejskiej, „Zadaniem Wspólnoty jest przyczynianie się do harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju życia gospodarczego, wysokiego poziomu zatrudnienia i ochrony socjalnej, równości pomiędzy mężczyznami i kobietami, trwałego i nie inflacyjnego wzrostu, wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego oraz jego poprawy, zwiększenia standardu i jakości życia, jak również spójności ekonomicznej i społecznej oraz solidarności pomiędzy Państwami Członkowskimi”¹. Głównym celem Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, jest „podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin”². Cel ten znajduje uszczegółowienie w priorytetach, które określają najważniejsze kierunki i główne działania, przy pomocy których będzie możliwe osiągnięcie głównego celu SRK. Priorytety te to:

- .1 Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- .2 Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
- .3 Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- .4 Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
- .5 Rozwój obszarów wiejskich,
- .6 Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Celem nadrzędnym Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 jest „osiąganie trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Lubelszczyzny poprzez zwiększenie konkurencyjności województwa oraz optymalne wykorzystanie jego wewnętrznych potencjałów rozwojowych”³. Cel ten będzie realizowany poprzez cztery priorytety:

1. Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy,
2. Rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy,
3. Poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego,
4. Rozwój współpracy międzyregionalnej oraz poprawa skuteczności wdrażania polityki rozwoju regionu.

W nowym okresie programowania, który rozpoczął się z dniem 1 stycznia 2007 roku obowiązywać będą nowe zasady w zakresie aplikacji o środki z funduszy strukturalnych. Przepisy, o których mowa, są pochodną zmian prawodawstwa przygotowanego przez

¹ Artykuł 2 Traktatu o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej z 01 listopada 1993

² Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 roku

³ Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020

Komisję Europejską (chodzi tu w szczególności o rozporządzenia 1083/2006-ogólne, i dotyczące poszczególnych funduszy strukturalnych EFRR-1080/2006, EFS-1081/2006, EUWT- 1082/2006, rozporządzenie implementacyjne 1828/2006) oraz krajowe dokumenty (tj. zmiana Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jak również Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 i Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia to dokument wyznaczający podstawowe cele, priorytety i główne obszary wsparcia, jak również dokument prezentujący Komisji Europejskiej zamierzenia Polski w celu realizacji polityki spójności na lata 2007-2013. Celem strategicznym NSRO jest „tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”⁴. Cel strategiczny NSRO będzie osiąganym przez realizację horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Przedstawiając ważne dokumenty, mające wpływ na system instytucjonalny i alokację środków w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2007-2013, należy wspomnieć o Strategii Lizbońskiej. Przyjęta przez Radę Europejską w 2000 roku Strategia Lizbońska (SL) zakłada przekształcenie europejskiej gospodarki w wiodącą gospodarkę świata do roku 2010. Strategia skupia się na czterech kwestiach: innowacyjności - gospodarka oparta na wiedzy, liberalizacji rynków, przedsiębiorczości-likwidacja barier w prowadzeniu działalności gospodarczej oraz spójności społecznej. W 2001 roku na Szczycie w Goeteborgu uzupełniono założenia SL, wyznaczając następujące cele strategiczne: ograniczenie zmian klimatycznych i wzrost „zielonej” energii; wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego; usprawnienie systemu transportowego i gospodarowania przestrzenią; gospodarowanie zasobami naturalnymi w sposób odpowiedzialny. Brak sukcesów w realizacji celów SL doprowadził do zrewidowania jej zapisów przez Radę Europejską na początku 2005 roku. Odnowiona Strategia Lizbońska kładzie większy naciska na: innowacyjność i budowę gospodarki opartej na wiedzy, dokończenie budowy wspólnego rynku, poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a także poprawę na rynku pracy i ochronę środowiska. Priorytetowymi działaniami Unii Europejskiej i państw członkowskich do 2010 roku określono:

1. Uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy,
2. Rozwijanie wiedzy i innowacji dla wzrostu,
3. Tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy.
4. Priorytety te zostały przeniesione do Strategicznych Wytycznych Wspólnoty (SWW) na lata 2007-2013.

W ramach środków przewidzianych w nowym okresie programowania typy projektów będą pochodną przyjętych Programów Operacyjnych, których uzupełnienie będą stanowiły

⁴Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 – dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 roku

Uszczegółowienia Programów Operacyjnych. W nowym okresie programowania 2007-2013 będzie można korzystać z następujących programów:

- PO Infrastruktura i Środowisko,
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych,
- PO Kapitał Ludzki,
- PO Innowacyjna Gospodarka,
- PO Rozwój Polski Wschodniej,
- PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- PO Pomoc Techniczna.

Oprócz tego działania inwestycyjne będzie można realizować w oparciu o Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, jak również z wielu innych programów Unii Europejskiej. Realizacji Strategii Rozwoju Kraju będą służyły krajowe programy operacyjne, natomiast realizacji strategii województw-regionalne.

Samorząd lokalny jest organem odpowiedzialnym za całokształt spraw związanych z bieżącymi i przyszłymi potrzebami społeczności, formułuje cele i sposoby ich realizacji, przewiduje kierunki rozwoju miasta, zapobiega powstawaniu barier i buduje system współpracy. W zarządzaniu rozwojem lokalnym ważne jest, by proces ten miał oparcie i dał się weryfikować na podstawie rzetelnej analizy potencjału i oczekiwań społeczności lokalnej. W tym celu przeprowadzono szerokie konsultacje społeczne, w których brali udział reprezentanci środowisk społecznych, gospodarczych i samorządowych.

Planowanie rozwoju lokalnego to proces ciągły i otwarty, stąd też jego konstrukcja uwzględnia doświadczenia jak również w pewnym stopniu jest kontynuacją kierunków rozwoju określonych w Planie Rozwoju Lokalnego z 2004 roku.

II. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą Miasta Międzyrzec Podlaski. Szacuje spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych miasta na lata 2007-2020. Podstawą jego opracowania jest Uchwała Rady Miasta Międzyrzec Podlaski, Nr IV/13/06 z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie opracowania "Planu rozwoju lokalnego miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2007-2013".

Przedmiotem opracowania jest Miasto Międzyrzec Podlaski analizowane w wymiarze przestrzennym, ekologicznym, społecznym i gospodarczym.

Całość zagadnień została podzielona na strefy problemowe; ekologiczną, społeczną, gospodarczą i dotyczącą infrastruktury technicznej.

W obrębie każdej z tych stref zidentyfikowane zostały podstawowe problemy, co posłużyło do określenia listy zadań służących poprawie sytuacji w danym obszarze.

Kolejna część opracowania poświęcona została realizacji planowanych zadań i projektów, ich powiązaniu z innymi działaniami realizowanymi na terenie miasta.

Kolejne punkty "Planu Rozwoju Lokalnego" dotyczą oczekiwanych wskaźników osiągnięć, źródeł jego finansowania i systemu wdrażania oraz sposobów monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.

Podstawowym dokumentem, na którym opiera się "Plan Rozwoju Lokalnego" jest Strategia Rozwoju, przyjęta przez Radę Miasta Międzyrzec Podlaski dnia 29 sierpnia 2003 roku Uchwałą Nr X/80/2003 w sprawie przyjęcia "Strategii rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaskiego". Jest to wieloletni plan rozwoju miasta Międzyrzec Podlaskiego, będący efektem wspólnych prac władz miasta, Zespołu Koordynującego ds. nowelizacji strategii oraz zespołów problemowych współuczestniczących w jej opracowaniu.

W trakcie opracowywania Planu Rozwoju Lokalnego korzystano z dostępnych danych statystycznych, a także z dokumentów o charakterze programującym:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020,
- Strategia Rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski,
- Strategia Integracji i Polityki Społecznej na lata 2004-2015,
- Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2007-2013,
- Wieloletni Plan Rozwoju Urządzeń Wodociągowo-Kanalizacyjnych dla Miasta Międzyrzec Podlaskiego na lata 2006-2009,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Międzygminnego Związku Komunalnego w Międzyrzec Podlaskim,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego,
- Program Ochrony Środowiska dla Międzygminnego Związku Komunalnego w Międzyrzec Podlaskim,
- Regulamin Utrzymania Czystości i Porządku na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski,
- Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski
- Audyt Turystyczny Międzyrzec Podlaskiego
- Miejski Program na Rzecz Integracji Osób Niepełnosprawnych i Starszych na lata 2004-2010.

Wypracowane na podstawie diagnozy wnioski, będą podstawą do identyfikacji aktualnych tendencji i kierunków zmian. Ocena stanu miasta wydobywa jego istniejące cechy oraz uwarunkowania, a także problemy ważne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego.

Plan Rozwoju Lokalnego posłuży jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych z zasobów środków własnych, jak również interwencji z funduszy unijnych.

III. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

1. ANALIZA

a) położenie, ludność, powierzchnia

Międzyrzec Podlaski (51°59'N, 22°47'E) leży przy północnej granicy województwa lubelskiego w powiecie bialskim u zbiegu rzek: Krzyny Północnej, Krzyny Południowej i Piszczki z ujściem kanału Wieprz-Krzna. W Międzyrzeczu Podlaskim krzyżują się trasy: drogowa (E-30), kolejowa (E-20) - obie Wschód-Zachód (Moskwa - Warszawa - Berlin) i drogi nr 19 Północ-Południe (Białystok - Lublin - Rzeszów). Planowana autostrada A2 przebiegać będzie w odległości ok. 10 km od miasta. Odległość Międzyrzecza Podlaskiego od granicy z Białorusią wynosi 70 km - przejście graniczne w Terespolu. Odległość od Warszawy wynosi 135 km, a od Lublina 100 km.

Miasto liczy obecnie 17780 mieszkańców (zameldowanych). W Międzyrzeczu Podlaskim liczba mieszkańców w ostatnich latach systematycznie zmniejsza się, w granicach od 18320 w roku 2000 do obecnej liczby 17780 mieszkańców w marcu 2007. Stan ten wynika z niskiego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji.

Pod względem struktury wieku, populacja Międzyrzecza Podlaskiego nieznacznie odbiega od struktury wieku populacji miejskiej w kraju, jest ona młodsza, szczególnie w wieku przedprodukcyjnym.

I tak w 2006 roku:

- w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) w mieście - 25,5 % , w kraju - 22,2 %;
- w wieku produkcyjnym (18-60 i 18-65 lat) w mieście - 61,4 % , w kraju - 63,6 %;
- w wieku poprodukcyjnym w mieście - 13,1 % , w kraju - 14,2%.

Opierając się na danych dotyczących dynamiki zmian struktury wieku ludności Międzyrzecza Podlaskiego, można założyć przy uwidocznionej tendencji zmniejszenia ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 1996-2006 o 4,7% (występuje niż demograficzny), że będzie zmniejszała się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym po około 0,7 % rocznie i jednocześnie rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym, nawet o około 200 osób rocznie.

Powierzchnia miasta wynosi 20,02 km².

Na obszarze miasta znajdują się:

- użytki rolne - 1124 ha (56,14%)
- lasy - 182 ha (9,09%)
- tereny komunikacyjne - 155 ha (7,74%)
- budownictwo mieszkaniowe - 145 ha (7,24%)
- przemysł - 89 ha (4,45%)
- tereny usługowe, w tym szkoły, szpital, itp. - 64 ha (3,20%)
- tereny rekreacyjno-sportowe - 51,2 ha, w tym 43 ha „Żwirownia” (2,56%)
- parki i place - 35 ha (1,75%)
- zieleń izolacyjna - 28,58 ha (1,42%)
- rzeki - 16 ha (0,80%)
- użytek ekologiczny - 15,22 ha (0,76%)
- nieużytki - 97 ha (4,85%)

Na całym obszarze regionu międzyrzeckiego występują głównie gleby piaskowe różnych typów oraz biellicowe i pseudobiellicowe. Gleby bagienne tworzą tu znaczne zasięgi zajmując doliny rzeczne i wszystkie obniżenia terenowe.

Pod względem przydatności rolniczej na gruntach ornym przeważają gleby średnie IV klasy bonitacyjnej oraz gleby słabe klas V i VI. Niewielkie obszary zajmują ziemie czarne o bogatych zasobach próchnicy II i III klasy.

Wśród bogactw naturalnych regionu na uwagę zasługują duże podkłady żwiru zlokalizowane głównie w Gminie Międzyrzec Podlaski (wieś Bereza) i w południowej części terenów miasta. Innym bogactwem naturalnym regionu są lasy. Średni stopień zalesienia nie odbiega znacząco od średniej krajowej.

W strukturze siedlisk leśnych dominują bory sosnowe zajmujące 72,4% głównie jako monokultury sosnowe. Drzewostany liściaste zajmują 27,6% powierzchni.

b) historia

Międzyrzec Podlaski ma bogatą ponad 600-letnią historię, obfitującą w tragiczne wydarzenia. Początki miasta datowane są na przełom XIV i XV wieku.

Już od początku swego powstania miasto było ośrodkiem ścierania się wielu kultur, przede wszystkim polskiej, żydowskiej i rosyjskiej.

Najstarsza wzmianka o Międzyrzeczu pochodzi z 1390 roku, kiedy to Władysław Jagiełło nadaje włości Międzyrzec i Stołpno rycerzowi polskiemu Abrahamowi Chamcowi herbu Gryff z rodziny Jaxów w nagrodę za zasługi.

W I poł. XV w. miasto nadano staroście drohickiemu i mielnickiemu Mikołajowi Nasucie, który lokował miasto na prawie magdeburskim. W tym czasie wymienia się istniejącą przy kościele Św. Mikołaja szkołę, nad którą patronat sprawowała Akademia Krakowska. W 1486 roku miasto otrzymuje przywilej na targi i jarmarki. W późniejszym czasie miasto jest własnością syna Mikołaja Nasuty - Jana Nasutowicza, następnie m.in. rodów Zabrzezińskich, Zbarskich i Tęczyńskich.

Międzyrzec znaczącym ośrodkiem miejskim był już w poł. XVI w., a swój rozwój zawdzięczał m.in. położeniu na tzw. trakcie brzeskim, na pograniczu ziemi brzeskiej Wielkiego Księstwa Litewskiego z Koroną Polską. W związku z tym, że był miasteczkiem granicznym posiadał komorę celną; znajdowały się tu również m.in. dwa rynki, ratusz, dwie cerkwie prawosławne, dwa kościoły, bożnica. Miasto znane było z handlu zbożem, futrami, skórą i produktami leśnymi, miało ponad 300 domów i ponad 2,5 tys. mieszkańców.

W okresie potopu szwedzkiego miasto zostało zniszczone. Od XVIII w. stało się rezydencją ks. Czartoryskich. W tym czasie było określane jako największe miasto na Podlasiu, które prowadziło handel międzynarodowy. Międzyrzeczkim proboszczem był w tym czasie ks. Grzegorz Piramowicz - Sekretarz Komisji Edukacji Narodowej i Towarzystwa do Książ Elementarnych.

Dobra międzyrzeckie z pocz. XIX w. stają się własnością księcia Konstantego Czartoryskiego. W latach 1821-23 przeprowadzono przez miasto szosę łączącą Warszawę z Brześciem, w roku 1867 otwarto stację kolejową. W XIX w. miasto jest znanym w całym Królestwie Polskim ośrodkiem handlu i rzemiosła. Podczas Powstania Listopadowego 29 VIII 1831 roku pod Międzyrzecem stoczono bitwa pomiędzy wojskami polskimi pod dowództwem gen. Prądzyńskiego, a wojskami rosyjskimi - zakończyła się ona rozbiem wojsk carskich.

Podczas Powstania Styczniowego w Międzyrzeczu kwaterowali Rosjanie; tutejsze oddziały powstańcze stoczyły z nimi wiele bitew. Po upadku powstania polityka rusyfikacyjna nasiliła się, kościoły zamieniano na cerkwie, rozpoczęto prześladowanie unitów podlaskich.

W pocz. XX w. Międzyrzec liczył 15,5 tys. mieszkańców, w tym 12 tys. Żydów. Był znanym ośrodkiem przemysłu szpiczarskiego. Podczas II wojny światowej ważny ośrodek

oporu Armii Krajowej, tu także znajdowało się duże getto liczącego do 20 tys. osób, miasto uległo poważnym zniszczeniom wojennym.

c) środowisko przyrodnicze

Miasto Międzyrzec Podlaski leży u zbiegu rzek: Krzna Północna, Krzna Południowa, Piszczka oraz Kanału Wieprz - Krzna.

W pobliżu miasta przechodzą granice Mazowsza, Podlasia i Polesia. Od zachodu rozciąga się Równina Łukowska, od wschodu Zakłęśłość Łomaska, od południa Równina Radzyńska.

Międzyrzec Podlaski leży na rozległej nizinie, urozmaiconej pasmami dość długich garbów piaszczystych, wrzynających się w szerokie, ciągnące się kilometrami pasy łąk lub bagnistych zastoisk. Niekiedy krajobraz ożywia czasza żwirów gruboziarnistych, o znacznej miąższości pokładu, występujących przede wszystkim na południu miasta.

Klimat Międzyrzecza Podlaskiego jest umiarkowanie kontynentalny. Pogoda dość często zmienia się w zależności od kierunku wiatrów. Znaczne kompleksy leśne łagodzą przeciwieństwa klimatu.

W pobliżu miasta spotkać można wiele gatunków roślin typowych dla mikro-wydm piaszczystych. Rozległe łąki, pradoliny, podobne do barwnego kobierca w okresie kwitnienia, pełne są roślinności łąkowej, urozmaiconej zespołami roślin typu zaroślowego. Najwięcej uroku mają kompleksy leśne, w dużej ilości występujące w okolicach Międzyrzecza Podlaskiego. Lasy te to bory sosnowe w różnym wieku, pokrywające rozległe, piaszczyste garby. Na glebach niższych, bardziej żyznych występują lasy mieszane, dębowo-sosnowe, dębowo-grabowe lub dębowe. Do wszystkich kompleksów leśnych jest dogodna komunikacja kolejowa lub samochodowa. Stan zalesienia Międzyrzeczczyzny jest wyższy niż w kraju i wynosi około 30%. Sporą atrakcją naszych lasów w sezonie letnio-jesiennym jest obfitość różnych gatunków grzybów.

Najcenniejsze przyrodniczo kompleksy podlegają ochronie prawnej (Rezerwat „Liski”), bądź są projektowane do ochrony: „Kwasówka”, „Olszewnica”, „Dębinka”.

Rezerwat „Liski” jest ostoją dla chronionych i rzadko spotykanych gatunków roślin objętych ochroną całkowitą (widłak jałowcowaty, orlik pospolity, lilia złotogłów oraz dwa gatunki storczyków: podkolan biały i kruszczyk szerokolistny) bądź częściową (turówkę leśną, konwalię majową, kruszynę pospolitą, kalinę koralową i bagno zwyczajne). Do roślin rzadko spotykanych, a występujących na tym terenie zaliczyć można: dziurawiec skąpolistny, jaskier kaszubski, turzycę pagórkową, modrzewnicę zwyczajną, żurawinę błotną i rutewkę orlikolistną. Zbiorowiska roślinne rezerwatu Liski są przewodnim tematem pieszej ścieżki dydaktycznej.

Przyrodniczym ewenementem Międzyrzecza Podlaskiego w skali kraju jest znajdujący się w granicach administracyjnych miasta Użytek Ekologiczny „Stawy” powołany Uchwałą Rady Miasta Międzyrzec Podlaski na wniosek młodych mieszkańców miasta - Międzyrzeczką Grupę Ekologiczną. Znajduje się on w dolinie rzeki Krzny. W skład ww. obszaru wchodzi silnie już dziś zarośnięte przez roślinność doły powstałe w wyniku eksploatacji torfu oraz otaczające je pastwiska, łąki i nieużytki gospodarcze, w tym dawne koryto rzeki Krzny. Występuje tu wiele gatunków flory i fauny, m.in.: storczyk krwisty, groszek błotny, ropucha paskówka, błotniak stawowy, bręczka, dymówka, remiz, trznadel, wodnik.

Od czasu oddania do użytku oczyszczalni ścieków w Łukowie i Międzyrzeczu Podlaskim wraca życie biologiczne do rzeki Krzny. Region ten ma więc dobre warunki do rozwoju turystyki kwalifikowanej (kajakarstwo, żeglarstwo) oraz specjalistycznej (myślistwo). Walory przyrodnicze uzupełniają dobra kultury.

d) turystyka

Analiza walorów turystycznych miasta Międzyrzec Podlaski rozpatrywanych pod kątem obecnie pełnionej funkcji turystycznej obejmuje ocenę walorów naturalnych oraz walorów tzw. antropogenicznych (będących dziełem człowieka).

Walory naturalne Ziemi Międzyrzeckiej

Do najważniejszych walorów naturalnych decydujących o atrakcyjności turystycznej omawianego regionu należą ekologicznie czyste okoliczne lasy z licznymi gatunkami roślin rzadkich i chronionych (m.in. Rezerwat Przyrody „Liski”, Użytek Ekologiczny „Stawy”) oraz położenie u zbiegu rzek.

Rezerwat „Liski”

Rezerwat przyrody „Liski” (pow. 128,84 ha) położony jest w obrębie zwartego kompleksu leśnego leżącego na południowy-wschód od miasta Międzyrzec Podlaski. Jego tereny należą do pobliskiej gminy Drelów. Rezerwat został utworzony w 1981 roku i ma na celu zachowanie lasu o charakterze naturalnym z licznymi zespołami roślinnymi oraz gatunkami roślin rzadkich i chronionych. Wśród nich możemy wyróżnić dominujące zbiorowiska roślinne: grąd (wysoki i niski), bór sosnowy (wilgotny i bagienny) oraz mieszany (sosnowo-dębowy), łęg olszowo-jesionowy, młodniki (sosnowy i dębowy), a także rzadkie gatunki ssaków (m.in. orzesznica).

Jak wspomniano wyżej, znajdujące się w rezerwacie zbiorowiska roślinne są wiodącym tematem pieszej ścieżki dydaktycznej, która swój początek bierze przy tablicy informacyjnej ustawionej obok pomnikowego dębu i biegnie po istniejących drogach leśnych. Trasa ścieżki oznakowana jest kolorem czerwonym i składa się na nią 6 tematycznych przystanków. Jej długość to 3 km, a czas jaki trzeba przeznaczyć na zwiedzanie wynosi ok. 1,5 godziny.

Położenie u zbiegu rzek

Międzyrzec Podlaski, położony jest u zbiegu rzek:

- Krzny, której długość wynosi 120 km, w mieście ok. 5 km, wody pozaklasowe,
- Krzny Północnej, długość 38,8 km, III klasa czystości, długość w mieście ok. 2,5 km,
- Piszczki, długość 7,7 km, w Międzyrzecu 2 km, wody należą do III klasy czystości.

Poza tym w mieście znajduje się także ujście Kanału Wieprz-Krzna o długości 1 km, poszerzając w ten sposób możliwości rozwoju turystyki wodnej analizowanego regionu.

W przeszłości organizowano na wysokości Międzyrzecza do ujścia Bugu spływy kajakowe. Obecnie jednak nie odbywają się tego typu imprezy, gdyż organizacje żeglarskie w okolicy wykazują zainteresowanie jedynie spływami Bugiem. Ma to częściowy związek z zamuleniem i zarastaniem Krzny na niektórych odcinkach w rejonie Międzyrzecza.

Inne walory naturalne

W Międzyrzecu Podlaskim, jak i w jego okolicach istnieją rozległe kompleksy terenów zielonych. Występowanie zieleni daje możliwość obcowania z przyrodą i uprawiania turystyki wynikającej z motywów odpoczynku czy relaksu. Tereny leśne stwarzają również doskonałe warunki do uprawiania myślistwa.

Poza ww. rezerwatem „Liski” i Użytkiem Ekologicznym „Stawy” w sąsiednich gminach znajduje się również rezerwat „Omelno” (gmina Drelów) o powierzchni 26,97 ha oraz rezerwat „Kania” (gmina Trzebieszów) o powierzchni 29 ha.

Ponadto w gminie Międzyrzec Podlaski i gminie Drelów wyodrębniono obszary kwalifikujące się ze względu na swoje walory przyrodnicze do ochrony rezerwatowej:

„Dębinka Halasowska” (gmina Międzyrzec Podlaski), „Dąbrowa” (Kwasówka), „Klec” (gmina Drelów), Starorzecze Krzyny koło wsi Dołha (gmina Międzyrzec Podlaski), Witoroż (gmina Drelów), Zapowiednik Łóżecki (gmina Drelów), Zbiornik Retencyjny „Żelizna”.

Bogata flora regionu obejmuje wiele gatunków roślin podlegających ochronie ścisłej i częściowej oraz zawiera ponad 100 roślinnych rzadkich gatunków w skali kraju. Cennym pomnikiem przyrody jest dąb szypułkowy mierzący w obwodzie 480 cm, znajdujący się przy Plebanii kościoła św. Mikołaja przy ul. Łukowskiej. Został on posadzony w roku uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Region pochwalić się może występowaniem kilkudziesięciu gatunków kręgowców należących do 5 gromad. Najliczniejsza jest gromada ptaków i są to głównie gatunki lęgowe oraz kilka gatunków niełgowych.

Wymienione wyżej walory naturalne nie stanowią obecnie istotnych atrakcji turystycznych, uzupełniają jednak podstawową ofertę regionu.

Walory antropogeniczne Ziemi Międzyrzeckiej

Walory antropogeniczne to takie atrakcje turystyczne, które powstały lub zostały w znaczący sposób zmienione na skutek działalności człowieka. W opisywanym regionie pełnią one rolę wspomagającą walory naturalne i należą do nich obiekty zabytkowe, muzea oraz imprezy kulturalne.

Międzyrzeckie Jezioro - tzw. „Żwirownia”

Niewątpliwie do największych atrakcji turystycznych regionu można zaliczyć duży zbiornik wodny - tzw. „Żwirownia” o powierzchni 43 ha i II klasy czystości wód. Wypełniony on jest wyłącznie wodami opadowymi, bezodpływowymi. Jego linia brzegowa jest skomplikowana i urozmaicona. Zbiornik powstał po eksploatacji złoża żwiru na południowych krańcach miasta.

Akwen wodny przystosowany jest do kąpieli i plażowania, uprawiania wędkarstwa i sportów wodnych. W północnej części akwenu mieści się molo i plaża, przy części południowo-wschodniej znajduje się przystań żeglarska (wyposażona w sprzęt wodny) oraz stacja wędkarska. Obecnie obiekt jest tłumnie odwiedzany przez mieszkańców miasta oraz osoby z regionu. Planowane są działania w celu przekształcenia tego terenu w kompleks rekreacyjno-turystyczny obejmujący obszar o łącznej powierzchni 95 ha, w tym 43 ha otwartego zbiornika wodnego. W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej akwenu należy zrealizować infrastrukturę techniczną: drogi dojazdowe, ciągi pieszo-rowerowe, parkingi, sieci wod.-kan, energetyczne i telekomunikacyjne. Stworzy to możliwość rozwoju czynnej rekreacji, a poprzez utworzenie bazy sportów wodnych, kąpieliska miejskiego z zespołem boisk sportowych, pola namiotowego i kempingowego uatrakcyjni pobyt mieszkańcom miasta, jak również przyciągnie potencjalnych turystów. Nie mniej ważna jest także perspektywa lokalizacji nowych inwestycji turystycznych finansowanych przez kapitał prywatny. Po zagospodarowaniu stanie się atrakcją turystyczną na skalę całego południowego Podlasia.

W niedalekiej przyszłości planuje się oddanie kolejnych, niedużych przystani, które dodatkowo wpłyną na atrakcyjność Międzyrzeckich Jezior. Na terenie tzw. „Żwirowni” znajduje się wybetonowane miejsce do urządzenia parkingu dla samochodów oraz infrastruktura elektryczna; są również pomieszczenia do przetrzymywania sprzętu wodnego. Przyległy teren doskonale nadaje się do zagospodarowania w niezbędną infrastrukturę turystyczną, której na dzień dzisiejszy brakuje.

W tym miejscu warto także zauważyć, że atrakcyjnym miejscem dla wędkarzy jest również zbiornik retencyjny „Żelazna”, położony na południowy-wschód od miasta. Zbiornik ten o wielkości 2,6 km² i maksymalnej poj. 6,4 hm³ pełni też funkcję rolniczą.

Zabytki i muzea

Do najbardziej znanych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie miasta, świadczących o długoletniej jego historii należą:

- Kościół p.w. św. Mikołaja, trójnawowy, początkowo gotycki, erygowany w 1477 roku. Z lewej strony prezbiterium renesansowe znajduje się epitafium księcia Piotra Zbaraskiego wykonane w 1586 roku. W ołtarzach bocznych obrazy z XVIII i XIX wieku. Obok kościoła znajduje się pochodząca z 1746 roku dzwonnica oraz kapliczka i brama w ogrodzeniu kościelnym.
- Kościół p.w. św. Józefa. Budynek murowany, wzniesiony w latach 1782-84.
- Kościół p.w. św. Piotra i Pawła. Ufundowany przez ks. A. Czartoryskiego w 1774 roku.
- Cmentarz katolicki założony w 1807 roku wraz z kaplicą św. Rocha z 1838 roku.
- Cmentarz żydowski (kirkut) z 1810 roku.
- Plebania - dawna szkoła parafialna z 1852 roku.
- Plebania kościoła św. Mikołaja.
- Zespół dawnej poczty konnej z 1823 roku.
- Dworzec kolejowy z 1867 roku.
- Rynek Miejski posiadający wymiary z XV wieku (powierzchnia 104x135 m) i zabudowę z XIX wieku, w tym kamienice o charakterystycznych łukowatych przejściach (pozostałość budownictwa żydowskiego).
- Zespół Pałacowo-Parkowy: park podworski, założony w XVIII wieku, neogotycka wieżyczka z 1840 roku, budynki dawnych stajni i wozowni, fragmenty pałacu z początku XIX wieku oraz kapliczka św. Floriana z 1777 roku.
- Gorzelnia z zachowanymi zabytkowymi schodami (przy pałacu).
- Szpital miejski z 1846 roku.
- Kapliczki przy ulicach: Partyzantów, Brzeskiej, Warszawskiej, Łosickiej z XVIII i XIX wieku.

Kilkaset obiektów, znajdujących się na tym terenie, umieszczonych jest w ewidencji konserwatorskiej. Objęte są one ochroną konserwatorską, aczkolwiek nie tak ścisłą jak w przypadku wpisu do rejestru zabytków.

Międzyrzeckie Stare Miasto zachowało niemal nienaruszony średniowieczny lokacyjny układ urbanistyczny z prostokątnym rynkiem i siatką ulic. W znacznym stopniu czytelny jest dawny układ kastralny. Ze średniowiecznych fortyfikacji nie przetrwały elementy przestrzenne. Zachowało się kilka obiektów publicznych o stosunkowo dużej wartości architektonicznej jak: zespoły kościelne, zespół pałacowy oraz liczne kamieniczki mieszczańskie, tworzące nierzadko zwarte pierzeje. Najatrakcyjniejsze kamienice ustawione są w rynku oraz przy ul. Lubelskiej.

Na szczególną uwagę zasługują historyczne przedmieścia miasta: „Nowe Miasto”, „Piszczanka”, „Stołpno”.

Miasto Międzyrzec Podlaski charakteryzuje się szczególnymi walorami historyczno-kulturowymi oraz krajobrazowymi, a ich zagrożeniem są z całą pewnością:

1. Ruch samochodowy.

Jednym z głównych zagrożeń dla historycznej substancji budowlanej miasta jest rozwinięty ruch samochodowy.

2. Współczesna zabudowa
Kolejne zagrożenie stanowi nowa zabudowa o niewłaściwej skali, bryle i formie architektonicznej, dysharmonia w stosunku do obiektów historycznych. W większości przypadków, zabudowa ta sytuowana była w sposób niezgodny z historycznie ukształtowaną tradycją budowlaną, liniami zabudowy. Obiekty o dużych gabarytach degradują widoki „na ulicy” oraz widoki panoramyczne.
3. Degradacja historycznej zabudowy.
Zachowana historyczna substancja budowlana uległa w znacznym stopniu dekapitalizacji. W wyniku wieloletnich zaniedbań remontowych część historycznych budynków została przebudowana niewłaściwie, poprzez zmianę ich brył, wymianę oryginalnej stolarki na współczesną, likwidację detalu architektonicznego. Jako przykłady tego typu działań można wskazać: kamienica przy ul. Warszawskiej nr 9, kamienica przy ul. Małej nr 6, kamienica przy ul. Staromiejskiej nr 4.
4. Niewłaściwe zagospodarowanie pustych przestrzeni publicznych
Jednym z elementów destrukcyjnie oddziałujących na przestrzeń miejską, są niewłaściwie zagospodarowane puste przestrzenie. Wśród nich można wymienić rynek pomocniczy między ulicami Warszawską a Staromiejską.
5. Niewłaściwe zagospodarowanie wnętrz kwartałów na Starym Mieście
Zagrożenie stanowi tu zarówno zbyt daleko posunięta sanacja zabudowy oficynowej we wnętrzach kwartałów jak również nagromadzenie dużej ilości chaotycznej, często prowizorycznej i nieestetycznej zabudowy gospodarczej, w tym garaży.
6. Inne zagrożenia
 - zainstalowanie drogowych latarni
 - zainstalowanie reklam
7. Na terenie Międzyrzecza Podlaskiego nie występują pojedyncze stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków. Niestety, odczuwa się wyraźny brak badań, które uściśliłyby miejsce występowania innych obiektów archeologicznych. Przykładem może być polemika dotycząca lokalizacji grodziska, grodu, pierwszego dworu, zamku. Postuluje się przeprowadzenie badań pod kątem wyznaczenia strefy archeologicznej, obejmującej swym zasięgiem miejsca występowania stanowisk archeologicznych. Aktualnie, obszar Starego Miasta w granicach wpisu do rejestru zabytków, objęty został strefą ochrony archeologicznej. Strefa ta wymaga poszerzenia.
8. Mimo, iż dla miasta Międzyrzec Podlaski sporządzono szereg opracowań planistycznych, w tym kilka zatwierdzonych miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego, żadne z nich nie zawierało studiów krajobrazowych wykonanych na etapie przedprojektowym. Brak wcześniejszych badań nad krajobrazem miasta oraz brak wytycznych do ochrony i kształtowania krajobrazu, doprowadziło do wielu nieprawidłowych działań, w efekcie zaś do degradacji przestrzennej wielu fragmentów Międzyrzecza Podlaskiego, łącznie z degradacją niektórych widoków panoramicznych. Niezbędne jest opracowanie takiego studium.

Miejscem służącym popularyzacji historii Ziemi Międzyrzeckiej jest Szkolne Muzeum Historyczne przy Zespole Szkół Sportowych ogólnodostępne w godzinach pracy szkoły. Zobaczymy tu zbiory regionalnej twórczości ludowej, eksponaty dawnego wyposażenia domów i strojów, eksponaty - militaria, eksponaty narzędzi i przyrządów, dawne dokumenty.

W przypadku miasta Międzyrzec Podlaski w przyszłości podstawowy kierunek rozwoju turystyki opierać się będzie na walorach naturalnych (tereny leśne, rezerваты, użytki, ścieżki) uzupełnionych walorami antropogenicznymi (Międzyrzeckie Jezioro, zabytki).

Targi i imprezy kulturalne

Innym elementem, który mógłby znacząco wpłynąć na okresowy wzrost przyjazdów turystów do Międzyrzecza Podlaskiego są różnego rodzaju imprezy organizowane w mieście.

O tym jednak czy impreza stanowiła istotny czynnik aktywizacji turystycznej miasta zadecyduje odpowiedni program oraz skuteczna promocja projektu.

W Międzyrzeczu Podlaskim imprez organizowanych corocznie nie ma zbyt wiele. Są to głównie imprezy o zasięgu regionalnym i przyciągają głównie mieszkańców miasta i regionu. Żadna z tych imprez nie jest jednoznacznie kojarzona z miastem (brak silnej identyfikacji). W chwili obecnej taką imprezą ogólnopolską jest organizowany już corocznie, od 2001 roku „Ogólnopolski Plener Malarski”. W przyszłości plener przez odpowiednią promocję może stać się imprezą sztandarową miasta, ściągającą nie tylko samych artystów, ale również wielbicieli malarstwa.

W tym miejscu na uwagę zasługuje wieloletnia działalność m.in. Towarzystwa Przyjaciół Nauk (prowadzącego szeroką działalność popularnonaukową, wspierającego także działania kulturalne) oraz Międzyrzecckiego Stowarzyszenia Teatralnego, które jest organizatorem m.in. Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego i Ogólnopolskiego Przeglądu Kabaretowego.

Jednym z najważniejszych elementów kształtujących obraz naszego miasta są sławni międzyrzeczanie, którzy poprzez swoją pracę zarówno w samym mieście, jak i poza nim, tworzą klimat zachęcający do odwiedzin Międzyrzecza. Jednym ze sposobów uhonorowania ich dokonań są tytuły – Honorowy Obywatel i Międzyrzeczka Muza.

Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa Międzyrzecza Podlaskiego

Miasto Międzyrzec Podlaski i trzy sąsiadujące z miastem gminy wiejskie utworzyły w 1999 roku Międzygminny Związek Komunalny. Łączna liczba mieszkańców tego Związku wynosi ok. 53 tys., a łączna powierzchnia 651 km². Jest to stowarzyszenie gmin na poziomie regionalnym, poza strukturami administracyjnymi, którego celem jest wspólne planowanie i rozwiązywanie problemów w mikroregionie - w zakresie ekologii, turystyki i przedsięwzięć gospodarczych.

Międzyrzec Podlaski nawiązał również kontakty z miastem Thouars (Francja), z którym porozumienie o współpracy podpisane zostało w czerwcu 2000 roku, podobne porozumienie o współpracy podpisano w grudniu 2000 roku z miastem Kobryń (Białoruś). W obydwu przypadkach były realizowane projekty współpracy Międzyrzecza Podlaskiego z tymi miastami w oparciu o granty Funduszu PHARE. Miasto podjęło starania w celu nawiązania współpracy z gminą Nowy Kaliniw (Ukraina).

Usytuowanie miasta Międzyrzec Podlaski, będącego integralną częścią województwa lubelskiego położonego w geograficznym sąsiedztwie z Białorusią i Ukrainą, generuje potrzebę wzmocnienia stosunków z partnerami wschodnimi. Efektywnie prowadzona współpraca międzyregionalna wpłynie pozytywnie na poprawę sytuacji społecznej i gospodarczej miasta, będzie impulsem do rozwijania kontaktów między przedstawicielami władzy i przedsiębiorcami, umożliwiając transfer wiedzy i rozwój dobrych praktyk. Współpraca taka będzie również platformą wymiany kulturalnej jak również wpłynie pozytywnie na rozwój turystyki i różnych form sportowo-rekreacyjnych.

Władze Miasta Międzyrzec Podlaski zainteresowane są nawiązaniem współpracy z nowymi miastami partnerskimi w zakresie:

- wymiany kulturalnej i sportowej,
- wymiany doświadczeń w dziedzinie oświaty,
- wymiany doświadczeń przy wdrażaniu rozwiązań w dziedzinie ekologii,

- wymiany doświadczeń w zakresie zarządzania spółkami komunalnymi i infrastrukturą,
- zagospodarowania terenów rekreacyjno-sportowych (partnerstwo publiczno-prywatne) i doświadczeń w tym zakresie.

e) zagospodarowanie przestrzenne

O atrakcyjności turystycznej miasta Międzyrzecza Podlaskiego decydują głównie zasoby naturalne, dlatego szczególnie istotne jest położenie nacisku na dbałość o te walory, z uwzględnieniem wszystkich składników środowiska (ziemi, wody i powietrza).

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Pomimo przeznaczenia w ostatnich latach znacznych funduszy na ochronę środowiska, konieczne jest prowadzenie dalszych działań zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego.

Obecnie główną rolę w infrastrukturze ochrony środowiska odgrywa Zakład Segregacji Surowców Wtórnych w Międzyrzeczu Podlaskim. Otwarcie Zakładu oraz wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i segregacji surowców wtórnych, stanowiło pierwszy krok do uporządkowania gospodarki odpadami komunalnymi z maksymalnym ograniczeniem ilości odpadów nieużytecznych oraz przyczyniło się do zmniejszenia ilości balastu kierowanego do składowania. Miejskie składowisko przy ul. Zahajkowskiej, ze względu na nagromadzenie odpadów i zgodnie z posiadaną decyzją o zamknięciu, będzie systematycznie zamykane i rekultywowane. W związku z wyczerpaniem się możliwości eksploatacyjnych jedyne składowiska śmieci przy ul. Zahajkowskiej priorytetem staje się rozwiązanie kwestii składowania odpadów, budowa kompostowni wraz z infrastrukturą towarzyszącą, modernizacja istniejącego Zakładu Segregacji Surowców Wtórnych, rekultywacja istniejącego składowiska przy ul. Zahajkowskiej. Realizacja powyższego w sposób kompleksowy rozwiąże problem gospodarki odpadami na terenie miasta i sąsiednich gmin.

Kolejnym krokiem miasta w stronę polepszenia ochrony środowiska jest prowadzenie inwestycji w zakresie rozbudowy systemu wodociągowego oraz budowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

Obecnie ponad 92% mieszkańców korzysta z miejskiej sieci wodociągowej, a ponad 75% z systemu kanalizacji sanitarnej - co jak na tak małe i niezamożne miasto jest dobrym wynikiem. Konieczne są jednak dalsze, sukcesywne prace w tym kierunku, zwłaszcza podłączenie do kanalizacji posesji przy ulicach, w których została zbudowana sieć kanalizacyjna. Ważną rolę pełni tutaj również oczyszczalnia ścieków komunalnych przy ul. Brzeskiej, która po modernizacji ma przepustowość 2000 m³/dobę i oczyszcza ścieki do poziomu zgodnego z posiadanym pozwoleniem wodnoprawnym. Przepustowość oczyszczalni pozwala na obsługę nowych mieszkańców zarówno z miasta jak i terenów podmiejskich.

Międzyrzec nie posiada kanalizacji burzowej zgodnej z wymogami Unii Europejskiej. Jej modernizacja planowana jest po skanalizowaniu wszystkich budynków mieszkalnych.

Kanał Wieprz-Krzna stanowi istotny problem w zakresie regulacji poziomu wód gruntowych na Lubelszczyźnie. Liczy on 142 km długości, a zasięg jego oddziaływania sięga blisko 5,4 tys. km². Jego budowa doprowadziła do zmiany dynamiki odpływu oraz warunków retencjonowania wody, w wyniku, czego wystąpiły takie uboczne skutki jak: eutrofizacja i mineralizacja jezior i torfowisk, zanik mokradeł, postępujące zubożenie gatunkowe zbiorowisk roślinnych i zespołów zwierzęcych.

Wprawdzie negatywne skutki oddziaływania tego kanału występują przede wszystkim w jego południowej części (ujście do Wieprza), to jednak zagrożenie obniżenia poziomu wód

w okolicach miasta wciąż istnieje. Szkodliwość Kanału Wieprz-Krzna jest tym większa, że woj. lubelskie jest jednym z najmniej zasobnych w wodę regionem naszego kraju.

Miasto z uwagi na brak dużych zakładów przemysłowych należy do obszarów o małym zanieczyszczeniu powietrza. Głównymi źródłami zanieczyszczenia są: Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (ogrzewa 50% ogółu mieszkań), piece opalane węglem i drewnem (35% mieszkań) oraz spaliny samochodowe. Znaczna poprawa sytuacji w tym zakresie nastąpi po oddaniu do użytku w 2007 roku zachodniej obwodnicy miasta.

Miasto leży w krajowym korytarzu ekologicznym tworzonej właśnie sieci EECONET, (European Ecological Network), ale nie zostało włączone zarówno do żadnego z Międzynarodowych Rezerwatów Biosfery (MRB), Transgranicznego Obszaru Chronionego (TOCH) jak i obszaru Natura 2000.

Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Operatorem sieci wodociągowej w mieście jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych - Zakład Wodociągów i Kanalizacji.

Wg danych operatora stopień zwodociągowania miasta wynosi 98,7 %. Pobór wody w 2005 roku wyniósł 577 tys. m³. Sprzedaż wody na cele komunalne wynosi (dla gospodarstw domowych) ok. 90,0 % ogółu sprzedanej wody. Pozostałe 10,0 % wody pobierają odbiorcy jednostek gospodarczych na cele związane z ich potrzebami (woda technologiczna i inne). Średnie zużycie na jednego mieszkańca wynosi ok. 88 litrów na dobę.

Niektóre przedsiębiorstwa pobierają wodę z własnych ujęć wody, są to: Sedar, Alkwin i Surwin, PKS, Demex, Delta ZREMB, PDM. Długość sieci wodociągowej w mieście wynosi 53,6 km. Woda czerpana jest z dwu położonych w pobliżu siebie studni na jednym ujęciu wody przy ul. Brzeskiej. Wydajność studni jest wystarczająca. Zasoby wody w złożu czerpalnym pozwalają na wydajność czerpania wody w ilości 121 m³/godzinę. Woda dostarczana do miejskiej sieci podlega uzdatnieniu przez usunięcie nadmiaru żelaza i manganu w odżelaziaczach. W perspektywie konieczna będzie wymiana odżelaziaczy. Ogólnie stan techniczny miejskiej sieci wodociągowej można ocenić jako dobry.

Sieć kanalizacyjna

Operatorem miejskiej sieci kanalizacyjnej jest również Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych - Zakład Wodociągów i Kanalizacji.

Wg danych operatora stopień skanalizowania miasta wynosi 97,3 %. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 56,1 km, w tym kanał tłoczny ma długość 6,01 km. Jest jeden główny kolektor zbierający ścieki. Odrębna sieć kanalizacji deszczowej ma długość 27,9 km. Ogólnie stan techniczny sieci kanalizacyjnej można ocenić jako dobry, gdyż w zdecydowanej większości, sieć została wykonana w ostatnich latach.

Oczyszczalnia ścieków komunalnych zmodernizowana w ostatnich latach jest oczyszczalnią typu mechaniczno-biologicznego. Przepustowość projektowa oczyszczalni wynosi 2000 m³/dobę, co przy poborze wody z ujęć w ilości ok. 1 520 m³/dobę zabezpiecza oczyszczanie tej ilości wody oraz innych dowożonych ścieków. Ilość ścieków oczyszczonych w 2006 r. wynosiła 451,3 tys. m³. Oczyszczalnia pracuje na optymalnych parametrach konstrukcyjnych. Stopień oczyszczenia ścieków mieści się w pozwoleniu wodnoprawnym. Sprasowany osad z oczyszczalni wykorzystywany jest na przesypki sanitarne na składowisku odpadów komunalnych. Tylko jedno przedsiębiorstwo w mieście - SEDAR S.A., posiada własną oczyszczalnię ścieków, o oczyszczone w niej ścieki trafiają do Krzyny Południowej.

Gospodarka odpadami

Ważnym czynnikiem wiążącym się z kształtowaniem środowiska jest gospodarka odpadami. W skali roku z terenu Międzyrzecza Podlaskiego wywozi się na składowisko około 25 tys. m³ odpadów. W odpadach tych przeważają: popiół, żużel, gruz budowlany, zużyta odzież, odpady z tworzyw sztucznych, stłuczka szklana, metale oraz odpady organiczne. Ilość surowców trafiających na składowisko uległa zmniejszeniu po oddaniu do użytku Zakładu Segregacji i wprowadzeniu systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych.

Międzyrzec Podlaski posiada składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane na terenie miasta, w jego południowej części. Jest ono umiejscowione na terenie byłego wyrobiska kruszywa (pospółki) i zajmuje powierzchnię 2,76 ha. Składowisko, użytkowane oficjalnie od 1982 roku, o pojemności około 230.000 m³ nie spełnia wymogów ochrony środowiska.

W pierwszym półroczu 2003 roku została wprowadzona na terenie miasta Międzyrzec Podlaski selektywna zbiórka odpadów poprzedzona akcją informacyjno-edukacyjną, a na przełomie czerwca i lipca 2003 roku został uruchomiony na terenie miasta Zakład Segregacji Surowców Wtórnych. Przy składowisku została zamontowana wysokowydajna prasa do prasowania balastu. Dzięki tym przedsięwzięciom, ilość odpadów nie nadających się do ponownego przetworzenia zmniejszyła się o ok. 25%, co pozwoliło na wydłużenie czasu eksploatacji istniejącego składowiska. Wprowadzenie selektywnej zbiórki surowców wtórnych i odpadów komunalnych stanowiło wstęp do kompleksowego uporządkowania gospodarki odpadami komunalnymi z maksymalnym ograniczeniem odpadów nieużytecznych.

Energia elektryczna

Energia elektryczna dostarczana jest do Międzyrzecza Podlaskiego przez LUBZEL S.A. z siedzibą w Lublinie. Miasto zasilane jest z Głównego Punktu Rozdzielczego - Stację Transformatorowo Rozdzielczą przy ulicy Brzeskiej, zasilaną z sieci 110 kV. Sieć rozdzielcza średniego napięcia pracuje pod napięciem 15 kV. Linie te zasilają ok. 100 trafostacji położonych na terenie miasta oraz w najbliższym sąsiedztwie miasta.

Moc Stacji Transformatorowo Rozdzielczej w Międzyrzeczu Podlaskim jest wystarczająca z dużym zapasem na pokrycie potrzeb miasta.

Obecnie roczne zapotrzebowanie na energię elektryczną odbiorców z terenu miasta jest trudne do ustalenia. Jak podaje placówka Rejonu Energetycznego w Radzynie Podlaskim, błąd w określeniu tej ilości mógłby sięgać nawet 50%, z uwagi na to, że z międzyrzeckiej Stacji Transformatorowo Rozdzielczej zasilane są częściowo sąsiednie miasta. W kilku miejscach na terenie Międzyrzecza Podlaskiego potrzebna jest wymiana trafostacji na większe.

Sieć ciepłownicza. Ogrzewanie miasta.

Sieć ciepłownicza MPEC. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej z własnej kotłowni i przez kolektory ciepłe ogrzewa prawie połowę mieszkań w mieście. Rozbudowana w ostatnich latach sieć ciepłownicza pozwoliła na wyeliminowanie kilkudziesięciu małych kotłowni osiedlowych, co zmniejszyło znacznie zanieczyszczenie powietrza w otoczeniu.

Długość kolektora sieci ciepłowniczej wynosi 18,4 km. Wg informacji MPEC, ilość ogrzewanych mieszkań z miejskiej sieci wynosi ok. 2525 mieszkań:

- 100 % zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej - 1 807 mieszkań,
- 80 % zasobów mieszkań komunalnych - 568 mieszkań,
- 2,5 % domów jednorodzinnych - (szacunkowo) 150 mieszkań.

Stanowi to, przy ogólnej liczbie 5296 mieszkań zamieszkałych w mieście - ok. 48 % ogółu. Należy zaznaczyć, że obecna miejska sieć ciepłownicza pozwala na przyłączenie

znacznej ilości nowych odbiorców, zarówno jako właściciele domów mieszkalnych, jak i jednostek gospodarczych. Zakres ogrzewania będzie systematycznie powiększany.

Zainstalowana moc ciepłowni wynosi 40,7 MW i jest wykorzystywana w około 50%.

Sprzedaż ciepła w 2003 roku wyniosła 143 tys. GJ. Stan techniczny urządzeń jest poprawny. Stan urządzeń do ochrony powietrza (baterii cyklonów) - dobry. Urządzenia spełniają obecne normy zakład nie ponosi opłat za emisję niezgodną z posiadaną decyzją (spełnia wymogi decyzji).

Prywatyzacja MPEC, która nastąpiła w kwietniu 2003 roku, a dotyczyła sprzedaży na określonych warunkach modernizacji i rozwoju ogrzewania miasta, 55 % udziałów MPEC firmie PRATERM, przyczyniła się do poprawy sprawności systemu i jego modernizacji.

Sieć gazowa. W 1992 roku na obrzeżu miasta Międzyrzec Podlaski została wybudowana stacja redukcyjna linii przesyłowej gazu ziemnego umożliwiająca gazyfikację miasta. Operatorem sieci gazowej miasta są Mazowieckie Zakłady Gazownicze. Łącznie długość sieci gazowej wynosi 20,9 km, w tym sieć uliczna ma długość 13,6 km, a przyłącza domowe 7,3 km. Szacuje się, że łączna liczba mieszkań podłączonych do sieci gazowej wynosi ok. 15% ogółu mieszkań w mieście, czyli ok. 790 mieszkań. Jednak znaczna część mieszkańców ze względu na koszt gazu wróciła do poprzedniego systemu ogrzewania lub ograniczyła pobór gazu.

Ogrzewanie tradycyjne. Pozostała część mieszkań w mieście, tj. ok. 40% ogrzewana jest za pomocą własnych źródeł ciepła - pieców węglowych lub olejowych. Nie ma w mieście przykładów ogrzewania mieszkań niekonwencjonalnymi metodami, ze źródeł takich jak energia wiatru czy biogaz. Kilka budynków ogrzewanych przy użyciu pomp ciepła lub wykorzystujących energię słoneczną.

Komunikacja i infrastruktura transportowa

Międzyrzec Podlaski jest węzłem komunikacji drogowej, w którym przecinają się: droga komunikacji międzynarodowej E-30 (K-2) wschód - zachód (Moskwa - Warszawa - Paryż) i droga krajowa K-19 północ - południe (Białystok - Lublin - Rzeszów). W przyszłości koło miasta będzie przebiegać autostrada A-2 wschód - zachód, która będzie położona w odległości ok. 10 km ze zjazdem do miasta.

Również przez Międzyrzec Podlaski przechodzi ważny europejski szlak kolejowy E-20 wschód-zachód, (Berlin - Warszawa - Moskwa). Aktualnie trwa przebudowa i modernizacja tej trasy w kierunku wschodnim. Warto zaznaczyć, że przy okazji realizacji tej inwestycji, zachowane zostaną trzy istniejące na terenie miasta przejazdy kolejowe. Zakończenie remontu odcinka międzyrzeckiego jest planowane do 2011 roku.

W Międzyrzeczu Podlaskim są drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i miejskie. Długość sieci drogowej miasta wynosi ogółem 65,67 km, w tym w granicach administracyjnych miasta:

- długość dróg krajowych	8,2 km
- długość dróg wojewódzkich	7,6 km
- długość dróg powiatowych	12,9 km
- długość dróg miejskich	35,6 km
- długość dróg rowerowych	1,55 km

Długość dróg nieutwardzonych - gruntowych to 9,5 km, wszystkie są drogami miejskimi.

Miasto posiada na dwóch skrzyżowaniach ulic sygnalizację świetlną. Nawierzchnie ulic w ciągu dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych posiadają powierzchnię utwardzoną i ulepszoną o średnim stanie.

Stan dróg miejskich na większości odcinków jest dobry lub średni.

Szczególne znaczenie dla Międzyrzecza Podlaskiego będzie miało zakończenie w br., rozpoczętej w 2006 roku, budowy zachodniej obwodnicy jako odcinka drogi krajowej nr 19. Obecnie ruch na tym odcinku odbywa się przez ulicę 3-Maja, która nie jest przystosowana do przejazdu pojazdów ciężarowych. Hałas, drgania budynków, spaliny, niebezpieczeństwo wypadków na wąskiej ulicy to uciążliwości dla mieszkańców.

Długość obwodnicy, przebiegającej na granicy administracyjnej miasta i gminy Międzyrzec Podlaski, będzie wynosić ponad 6 km. W jej ciągu powstaną bezkolizyjne skrzyżowania z trasą E-30, ulicą Tuliłowską i Jelnicką oraz linią kolejową.

Należy przewidzieć również wykonanie remontu mostu na ul. 3-Maja dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu.

Pewnym problemem do rozwiązania, w perspektywie jest brak drugiego stałego przejazdu przez tory linii kolejowej łączącej część północną i południową miasta. W przypadku awarii i zamknięcia obecnego przejazdu kolejowego na ulicy Berezowskiej, bardzo utrudnione byłoby połączenie obu części miasta.

Rozwiązaniem mogłaby być budowa wewnętrznej wschodniej obwodnicy miasta, zgodnie z założeniami Planu Zagospodarowania Miasta - łączącej ulicę Brzeską z ulicą Siteńską.

Dla miasta spowoduje to konieczność budowy jednego lub dwóch wiaduktów kolejowych.

Miejska komunikacja zbiorowa to miejska linia autobusowa przebiegająca ulicami miasta i łącząca praktycznie przedmieścia: Wysokie, Berezę i Rzeczyce z miastem. Autobus Międzyrzeckiej Komunikacji Miejskiej wykonuje trzy określone kursy w godzinach porannych i trzy w godzinach popołudniowych, w odstępach godzinnych, dowożąc głównie uczniów do szkół oraz mieszkańców do pracy. Liczba przystanków każdego kursu stałych i na żądanie wynosi 36. Stosowane są bilety normalne, ulgowe oraz miesięczne.

Problemem miasta staje się brak parkingu oraz nasilający się ruch samochodowy.

Wnioski dotyczące infrastruktury i ochrony środowiska:

1. Istniejące składowisko odpadów komunalnych niewątpliwie zmniejsza atrakcyjność turystyczną miasta. Obecne składowisko przy trasie wylotowej na Parczew, a więc blisko terenów „Żwirowni” oraz rezerwatu „Liski” powinno być zamknięte i zrekultywowane.
2. Wdrożony system segregacji odpadów, po rozszerzeniu w przyszłości, przyczyni się do zmniejszenia liczby dzikich wysypisk.
3. Niezbędna wydaje się modernizacja kanalizacji burzowej, co w znaczący sposób zmniejszy zanieczyszczenie rzeki Krzny.
4. Zagrożenie obniżenia poziomu wód w okolicach Międzyrzecza stawia pod znakiem zapytania rozwój turystyki wodnej (kajakarstwo, żeglarstwo).
5. Zakończenie w bieżącym roku budowy zachodniej obwodnicy miasta (droga nr 19) i planowana budowa wschodniej wewnętrznej obwodnicy zmniejszy ilość spalin oraz natężenie hałasu w samym Międzyrzeczu. Przyczyni się również do zmniejszenia ryzyka wystąpienia katastrofy drogowej w transporcie materiałów niebezpiecznych (paliwa, gaz, chemikalia).
6. Konieczne wydaje się zwiększenie zasięgu miejskiej sieci ciepłowniczej, co pozwoliłoby na ograniczenie niskiej emisji z palenisk domowych - głównego źródła zanieczyszczenia atmosfery.

f) edukacja

Oferta edukacyjna na terenie miasta Międzyrzec Podlaski jest bardzo szeroka i obejmuje wszystkie stopnie kształcenia od przedszkoli do szkolnictwa wyższego.

1. Przedszkola

Opieka przedszkolna jest realizowana w trzech placówkach przedszkolnych (Przedszkola Nr 2, 3 i 4), w których opieką objętych jest ok. 350 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Dodatkowo oddziały „0” funkcjonują przy Szkole Podstawowej Nr 2 i Zespole Szkół Sportowych. Od 01.01.2006 roku przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym utworzono Przedszkole Specjalne Nr 1 dla dzieci z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym, znacznym, z autyzmem, oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Przedszkole obejmuje opieką, nauczaniem i rewalidacją dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Dziecko, któremu odroczone rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego może uczęszczać do przedszkola do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym kończy 10 lat.

2. Szkoły podstawowe

Edukacja na poziomie szkoły podstawowej realizowana jest w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Bolesława Prusa (540 uczniów) oraz Zespole Szkół Sportowych im. Jana Pawła II wraz z oddziałami integracyjnymi i Gimnazjum Sportowym utworzonym w 2004 roku (1050 uczniów). Obie placówki posiadają wykwalifikowaną kadrę nauczycielską oraz bardzo dobrze wyposażone sale lekcyjne, pracownie komputerowe, biblioteki, czytelnie, hale sportowe, sale gimnastyczne i boiska. Od 01.09.2006 roku w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym utworzona została Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1, klasy I - II. Do Szkoły przyjmowane są dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Do Przedszkola i Szkoły przyjmowane są na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności do jakiej placówka jest przystosowana.

3. Gimnazja

Podstawową opiekę na poziomie gimnazjum zapewnia Gimnazjum Nr 1, do którego uczęszcza ponad 900 uczniów. Dodatkowo przy Zespole Szkół Sportowych od 2004 roku funkcjonuje Gimnazjum Sportowe Nr 2, w którym kształcą się ponad 110 uczniów.

4. Szkoły ponadgimnazjalne

Oferta edukacyjna na tym poziomie jest bardzo bogata. Korzysta z niej oprócz młodzieży międzyrzeckiej również młodzież z okolicznych gmin.

Zespół Szkół Ekonomicznych im. Marii Dąbrowskiej - kształcenie odbywa się w następujących typach szkół: czteroletnie technikum informatyczne; trzyletnie liceum ogólnokształcące z klasą zintegrowaną o rozszerzonym programie informatyki; trzyletnie liceum profilowane o profilu ekonomiczno-administracyjnym i zarządzania informacją; czteroletnie technikum logistyki; czteroletnie technikum handlowe; czteroletnie technikum ekonomiczne o specjalizacji: komputerowe techniki informacyjne, zarządzanie małą firmą, finanse i rachunkowość, bankowość i ubezpieczenia; czteroletnie technikum spedycji.

Liceum Ogólnokształcące im. gen. Władysława Sikorskiego - obecnie kształcą się ok. 500 uczniów.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Unitów Podlaskich - szkoła kształcą obecnie w następujących kierunkach: technik elektronik; technik budowlany; technik drogownictwa; technik mechanik pojazdów samochodowych; w liceach profilowanych: liceum kształtowania środowiska, liceum usługowo-gospodarcze; w zasadniczej szkole zawodowej: monter instalacji i urządzeń sanitarnych, elektryk, klasa wielozawodowa.

5. Szkoły wyższe

Obecnie w Międzyrzecu Podlaskim studia prowadzą Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II i Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi. Odbywają się one w Pałacu Potockich przystosowanym w ostatnich latach do tego celu. Władze miasta zamierzają czynić starania o utworzenie i utrzymanie w mieście prężnego ośrodka akademickiego.

6. Szkoła Muzyczna I Stopnia

W szkole kształci się ok. 80 uczniów w następujących klasach instrumentalnych: fortepian, gitara, akordeon, saksofon, klarnet.

g) opieka medyczna

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Międzyrzecu Podlaskim realizuje specjalistyczne świadczenia zdrowotne dla ponad 38 tys. mieszkańców Powiatu Białskiego, w tym głównie dla ludności Miasta Międzyrzec Podlaski, Gminy Międzyrzec Podlaski i Gminy Drelów.

W strukturze organizacyjnej zakładu funkcjonują:

- Szpital Powiatowy,
- Przychodnia Specjalistyczna,
- Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej,
- Zakład Diagnostyki Obrazowej,
- Zakład Rehabilitacji.

W codziennej pracy załoga międzyrzeckiego SP ZOZ kieruje się misją „zapewnienia świadczeń o najwyższej jakości w zdrowiu i chorobie od narodzin po kresu życia czas”. Zakład ma podpisaną umowę z Lubelską Regionalną Kasą Chorych na świadczenia zdrowotne w zakresie lecznictwa zamkniętego, ambulatoryjnego lecznictwa specjalistycznego oraz pomoc doraźną oraz z Branżową Kasą Chorych dla Służb Mundurowych na niektóre świadczenia zdrowotne lecznictwa szpitalnego, pomocy doraźnej, i porad specjalistycznych. SP ZOZ w Międzyrzecu posiada status zakładu akredytowanego, w maju 2001 roku otrzymał Certyfikat Akredytacyjny Nr 2001/8 nadany przez Radę Akredytacyjną Centrum Monitorowania Jakości w Krakowie.

Szpital Powiatowy - 120 łóżkowy przy ul. Staromiejskiej 20 zapewnia specjalistyczne świadczenia stacjonarne w systemie dziennym i całodobowym w zakresie opieki krótko- i długoterminowej w następujących oddziałach:

- Oddziale Chorób Wewnętrznych,
- Oddziale Chirurgii Ogólnej i Urazowej,
- Oddziale Dziecięco - Rehabilitacyjnym,
- Oddziale Położniczo - Ginekologicznym,
- Oddziale Noworodkowym zorganizowanym w systemie rooming-In,
- Oddziale Rehabilitacji dla dorosłych,
- Pododdziale dla przewlekle chorych.

W szpitalu funkcjonuje 2 - łóżkowy Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Izba Przyjęć wyposażona w sprzęt i aparaturę medyczną do udzielania szybkiej i skutecznej pomocy medycznej w stanach nagłych, 3 - stanowiskowa sala Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego w strukturze Oddziału Wewnętrznego. Oddziały Zabiegowe dysponują nowoczesnym, wyposażonym i oddanym do użytku w 2001 roku Blokiem Operacyjnym dostosowanym do wykonywania zabiegów techniką tradycyjną i laparoskopową. W oddziałach szpitalnych pracuje 20 lekarzy specjalistów II i I stopnia różnych dziedzin medycyny.

Baza techniczna i socjalna oraz warunki pobytu oceniane są przez pacjentów w ramach prowadzonych badań ankietowych satysfakcji jako dobre i bardzo dobre. Pacjenci przebywają w salach kilku łóżkowych (1, 2, max 5), mają zapewnioną łączność telefoniczną, dostęp do mediów, swobodny kontakt z rodziną, opiekę duszpasterską, Prawa Pacjenta.

Zakłady diagnostyki medycznej, laboratoryjnej i obrazowej zlokalizowane w kompleksie szpitalnym przy ul. Staromiejskiej 20 zapewniają pełny i wieloprofilowy zakres diagnostyki dla potrzeb leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego.

Laboratorium Centralne wyposażone w aparaturę komputerową nowej generacji gwarantuje szybką i wiarygodną diagnostykę, wykonuje badania z zastosowaniem nowych technologii w Pracowniach: Biochemicznej, Hematologicznej, Serologicznej, Bakteriologii, Cytologii i Endokrynologii. Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej zapewnia dostępność w systemie całodobowym.

Pracownia rentgenowska - wyposażona w aparat japońskiej firmy Shimadzu wykonuje zdjęcia kostne, zdjęcia tkanek miękkich, badania kontrastowe. Pracownia rtg pracuje w systemie całodobowym.

Pracownia ultrasonograficzna - wykonuje badania usg tarczycy, jamy brzusznej, tkanek miękkich, sutków, narządu rodno, ciąży, gruczołu krokowego z zastosowanie aparatury Simensa i ALOKA z systemem Dopplera.

Pracownia badań endoskopowych wyposażona w gastrofibroskopy i rektoskopy firmy Olympus wykonuje badania endoskopowe przewodu pokarmowego dla pacjentów hospitalizowanych i kierowanych ambulatoryjnie.

Przychodnia Specjalistyczna - zlokalizowana przy ul. Warszawskiej 38 posiada następujące poradnie:

- Poradnia Chirurgii Ogólnej,
- Poradnia Otolaryngologiczna,
- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Medycyny Pracy,
- Poradnia Chorób Wewnętrznych,
- Poradnia Pediatria Konsultacyjna,
- Poradnia Ginekologiczno - Położnicza.

Poradnie prowadzone są przez lekarzy specjalistów poszczególnych dziedzin medycyny, przyjęcia pacjentów odbywają się codziennie.

Zakład Rehabilitacji zorganizowany w nowododanej inwestycji dostosowany jest do obsługi pacjentów niepełnosprawnych. W pracowniach Kinezyterapii, Fizykoterapii i Hydroterapii wykonywany jest szeroki wachlarz zabiegów z zastosowaniem prądów niskiej częstotliwości, pola elektromagnetycznego, ciepła, zimna, promieni lasera jak również gimnastyki leczniczej, korekcyjnej, masażu ręcznego i wodnego.

h) bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z informacją Komisariatu Policji w Międzyrzeczu Podlaskim na terenie miasta zidentyfikowano następujące miejsca zagrożone: ulica Partyzantów, ulica Warszawska, i ulica Zarówie, a także osiedle Wyszyńskiego. W tym miejscach należałoby rozważyć możliwość montażu monitoringu wizyjnego.

W celu zmniejszenia liczby wypadków i kolizji na drogach z udziałem rowerzystów i pieszych należałoby zwiększyć ilość chodników i ścieżek rowerowych, wskazane byłoby również zainstalowanie masztów pod fotoradary na ulicy Brzeskiej i Warszawskiej.

i) gospodarka

Najsilniejsze branże produkcyjne i główne przedsiębiorstwa to:

- produkcja artykułów spożywczych: Sedar, Lider, Alkowin, Bagietka, Cukiernia Wójcik, PSS Społem,
- produkcja odzieży: Odzież, Ipaco,
- produkcja pasz i koncentratów dla rolnictwa: WIPASZ,
- produkcja maszyn, urządzeń i narzędzi: Meprozet, Spółdzielnia Szczecińsko-Szczotkarska,
- produkcja budowlana: Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe S.A.,
- transport międzynarodowy: EUROPTIR, TIRMET, ROLBUD, Międzynarodowy Transport Drogowy - Krzysztof Barczuk,
- składy, hurtownie: TESBUD, KARPOL, DOM - Jerzy Kamiński, HUBAR, PHU Wysokiński Sp. z o.o.

Główni pracodawcy:

- a) „SEDAR” S.A. - zatrudnienie około 335 osób (ubój i eksport drobiu; produkcja wyrobów garnażeryjnych; przerób pierza z drobiu wodnego)
- b) Spółdzielnia Pracy „Odzież” - zatrudnienie ok. 232 osób (produkcja odzieży głównie dla kontrahentów zagranicznych)
- c) Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Międzyrzec Podlaski S.A. - zatrudnienie ok. 102 osób (umowa na czas nieokreślony) + dodatkowo od 50 do 120 pracowników sezonowych (budowa i remont dróg, produkcja mas bitumicznych),
- d) Lider 'SKG - zatrudnienie ok. 422 osób (produkcja i handel wyrobami cukierniczymi),
- e) „Społem” Powszechna Spółdzielnia Spożywców - zatrudnienie ok. 68 osób (handel hurtowy artykułami spożywczymi i przemysłowymi, handel detaliczny, produkcja piekarnicza i ciastkarska),
- f) Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. - zatrudnienie ok. 80 osób (usługi komunalne, usługi utrzymania czystości i porządku, usługi pogrzebowe),
- g) markety i dyskonty - Biedronka, Lidl, Stokrotka, Topaz.

Charakteryzując ogólnie przedsiębiorstwa branży spożywczej i produkcji odzieży należy stwierdzić, że prezentują dość dobry poziom technologiczny, co pozwala im na funkcjonowanie w warunkach konkurencji rynkowej. Podobnie można określić poziom Przedsiębiorstwa Drogowo-Mostowego i Nadleśnictwa - Lasy Państwowe. Natomiast pozostałe przedsiębiorstwa posiadają gorsze zaplecze technologiczne i bez poprawy poziomu techniki i technologii lub podjęcia nowych, nowoczesnych asortymentów produkcji będą miały problemy w utrzymaniu się na rynku - w warunkach niskiej ogólnej koniunktury gospodarczej. Wznowiono produkcję obuwia przez firmę NIK (ok.60 osób zatrudnionych) - na bazie dawnego „Łukbutu”. Niekorzystnym jest brak większego przedsiębiorstwa budownictwa ogólnego, dla wypełnienia luki po MPB.

W Międzyrzeczu Podlaski funkcjonują podmioty gospodarcze:

- przedsiębiorstwa państwowe	4
- spółdzielnie produkcyjne	4
- spółki prawa handlowego	36
- podmioty osób fizycznych	1100

W tym są dwie spółki z udziałem kapitału zagranicznego: „Sedar” i „IPACO”.

Ubytek zatrudnienia w dużych przedsiębiorstwach miasta, które upadły lub zmniejszyły znacznie zatrudnienie w latach 90-tych, jak: Cerad, Łukbut, Spółdzielnia Szczecińsko-

Szczotkarska oraz Międzyrzeckie Przedsiębiorstwo Budowlane wypełniają w pewnym stopniu tworzone małe podmioty osób fizycznych. Jednak okres ich znacznego wzrostu na początku lat 90-tych - od 327 w roku 1989 do ok. 900 w roku 1995 minął i od roku 1997 ich liczba utrzymuje się na niemal stałym poziomie - około 1100.

Dokładna liczba zatrudnionych w Międzyrzeczu Podlaskim jest trudna do określenia. Składają się na nią zatrudnieni:

- w przedsiębiorstwach państwowych - dane możliwe do uzyskania,
- w firmach prywatnych średnich i małych - pozyskiwano dane na podstawie wywiadu,
- prowadzący działalność jako podmioty osób fizycznych - liczba podmiotów jest znana, natomiast liczba osób pracujących w poszczególnych podmiotach jest przyjmowana z ryzykiem błędu,
- w instytucjach budżetowych państwowych i samorządowych - dane są możliwe do uzyskania.

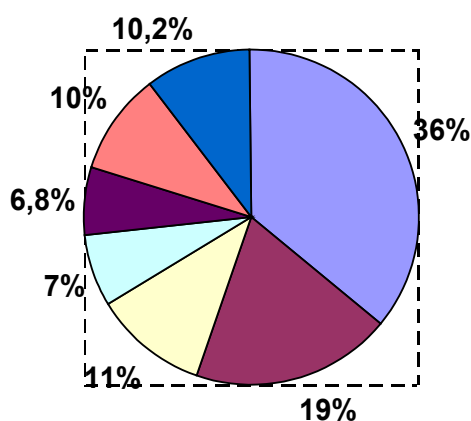
Podawane dane w publikacjach urzędów statystycznych nie obejmują wszystkich kategorii zatrudnienia. Łączne zatrudnienie szacuje się na 4900 osób. Zatrudnienie w sektorze prywatnym ok. 70%, w sektorze publicznym ok. 30%.

Struktura zatrudnienia w Międzyrzeczu Podlaskim w 2006 roku wygląda następująco:

- działalność produkcyjna - ok. 36,0 % ogółu zatrudnionych
- handel - ok. 19,0 % ogółu zatrudnionych
- edukacja - ok. 11,0 % ogółu zatrudnionych
- ochrona zdrowia i opieka społeczna - ok. ogółu zatrudnionych. 7,0 %
- transport - ok. 6,8 % ogółu zatrudnionych
- budownictwo - ok. 10,0 % ogółu zatrudnionych
- pozostałe - ok. 10,2 % ogółu zatrudnionych

Powyższe dane przedstawiono na załączonym wykresie Nr 1

Wykres Nr 1. Struktura zatrudnienia w Międzyrzeczu Podlaskim w 2006 r.

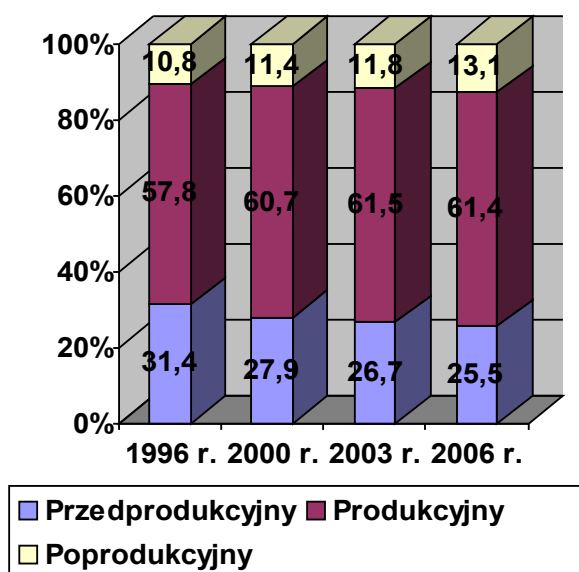
Identyfikacja problemów - gospodarka

1. Międzyrzec Podlaski jako miasto o charakterze przemysłowym - produkcyjnym, odczuł skutki dostosowania gospodarki rynkowej bardziej, niż inne średnie miasta tej wielkości (Radzyń Podlaski, Parczew, Łosice), gdzie były lub zaczęły powstawać instytucje budżetowe przypisane powiatom, dające wzrost stabilnych miejsc pracy. Stąd obecnie Międzyrzec Podlaski jest miastem o największej stopie bezrobocia w regionie.
2. W zakresie działalności handlowej nastąpiło zaspokojenie potrzeb mieszkańców zakresie nasycenia rynku. W warunkach silnej konkurencji, powstawanie nowych podmiotów handlowych wiąże się z wypieraniem dotychczas funkcjonujących, słabszych. Bez zwiększania siły nabywczej ludności miasta utrzyma się stagnacja w rozwoju handlu
3. W zakresie transportu, Międzyrzec Podlaski nie wykorzystał jeszcze w znacznym stopniu swoich atutów położenia na skrzyżowaniu międzynarodowych i krajowych dróg E30 i Nr 19. Na tych drogach oprócz stacji benzynowych nie powstały inne podmioty obsługi transportu czy podróży, jak: motele, magazyny i składy, bazy dla postoju i napraw samochodów osobowych i transportu ciężarowego. Chociaż rozwijająca się firma TIRMET, wypełnia w pewnym stopniu lukę w zakresie tych napraw.
4. Pozostałe usługi rynkowe, jak hotelarstwo i gastronomia, nie spełniają wymogów dla wsparcia rozwoju miasta wielkości Międzyrzec Podlaskiego. Jedynie hotel przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym posiada standard umożliwiający obsługę na odpowiednim poziomie zarówno gości indywidualnych jak i zorganizowanych grup. Również w tym przypadku konieczne są inwestycje w zakresie zaplecza gastronomicznego.
5. W zakresie gastronomii odczuwa się w mieście brak restauracji oraz kawiarni, chociażby o średnim standardzie dla obsługi gości odwiedzających miasto.
6. Aktywność gospodarcza mierzona liczbą mieszkańców przypadających na jeden podmiot gospodarczy, która dla Międzyrzec wynosi 16,5 jest niższa od średniej krajowej. W tym względzie niekorzystnym czynnikiem jest brak w mieście instytucji i firm usługowych wspierających: transfer technologii, doradztwo marketingowe prowadzących działalność konsultingową, szkolenia i zarządzania wyższych stopni. Jest to tym bardziej ważne w okresie dostosowawczym do wymogów rynku Unii Europejskiej i konkurencji na rynku
7. Wydaje się, że wyczerpały się podstawowe nisze na lokalnym rynku. Bez ożywienia gospodarki w skali makro lub silniejszych impulsów pozwalających im na wdrożenie nowych technologii i wyrobów, a tym samym na wyjście poza rynek lokalny, nie należy się spodziewać wzrostu ich liczby i wielkości.
8. Szczególnie niekorzystna jest mała liczba tych podmiotów, prowadzących działalność produkcyjną, która byłaby najkorzystniejsza dla miasta ze względu na tworzenie nowych miejsc pracy i strukturę gospodarki.

j) sfera społeczna

Demografia. Liczba mieszkańców Międzyrzec Podlaskiego wykazuje tendencję spadkową. Zmienia się ona w granicach od 18320 w roku 2000 do 17783 mieszkańców w marcu 2007. Stan ten wynika z niskiego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Zmiany funkcjonalnej struktury wieku w populacji Międzyrzec Podlaskiego przedstawiono na załączonym wykresie Nr 2.

Wykres Nr 2. Zmiany funkcjonalnej struktury wieku ludności Międzyrzecza Podlaskiego

Z wykresu wynika, że wzrasta systematycznie procentowy udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a maleje liczba w wieku przedprodukcyjnym.

Opierając się na danych dotyczących dynamiki zmian struktury wieku ludności, można założyć przy uwidocznionej tendencji zmniejszenia ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 1996-2006 o 4,7% (występuje niż demograficzny), że będzie zmniejszała się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym po około 0,7% rocznie i jednocześnie rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym, nawet o około 200 osób rocznie.

Skutkować to będzie zmniejszaniem się liczby uczniów w szkołach, a jednocześnie zwiększonym zapotrzebowaniem na opiekę ludzi starszych w postaci domów opieki, opieki pielęgnacyjnej i medycznej.

Identyfikacja problemów - sfera społeczna

1. W najbliższym trzydziestoleciu przewidywany jest nieznaczny, systematyczny spadek ludności mieszkańców miasta.
Będzie on szedł w parze z dość niekorzystną zmianą struktury wiekowej ludności. Co prawda, nastąpi pewien wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym.
2. Jednocześnie, fakt wzrostu ilości osób w wieku poprodukcyjnym, zaowocuje zwiększonym zapotrzebowaniem na opiekę ludzi starszych w postaci domów opieki, opieki pielęgnacyjnej i medycznej.

k) Strategia Rozwoju Miasta

“Miasto wykorzystujące korzystne położenie do rozwoju i aktywności (aktywizacji) gospodarczej” - główny cel strategii rozwoju miasta Międzyrzec Podlaski.

W znowelizowanej Strategii Rozwoju Miasta określone zostały czynniki, przez które

będzie on zrealizowany:

1. Utrzymanie stałych więzi z byłymi mieszkańcami miasta
2. Lobbing na rzecz miasta
3. Zintegrowanie środowisk gospodarczych i społecznych
4. Stworzenie miejsca do wypoczynku i rekreacji na posiadanych terenach
5. Utrzymanie i kontynuacja tradycji kulturalno - literackich
6. Stworzenie atrakcyjnej dla inwestorów oferty inwestycyjnej
7. Stworzenie warunków do korzystania ze środków pomocowych
8. Dostosowanie form i warunków kształcenia do wymogów UE
9. Wykorzystanie przyszłej autostrady A2 i drogi S 19 do zlokalizowania centrum usług komunikacyjnych
10. Stworzenie warunków do rozwoju handlu i ruchu przygranicznego
11. Rozwiązanie problemu gospodarki odpadami

W oparciu o te wskazania ustalone zostały cele strategiczne rozwoju miasta Międzyrzec Podlaski w perspektywie do roku 2013:

- Stworzenie sprzyjających warunków do aktywizacji gospodarczej mieszkańców miasta
- Poprawa warunków życia poprzez rozwój infrastruktury komunalnej i stymulowanie rozwoju budownictwa.
- Prowadzenie działań na rzecz ochrony i wykorzystania istniejących walorów przyrodniczo - krajobrazowych i kulturalnych - jako miejsca wypoczynku i rekreacji mieszkańców oraz zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa.
- Zwiększenie szans młodego pokolenia w istniejącej sytuacji społecznej i gospodarczej poprzez wysoki poziom edukacji i zachęcanie do dalszego kształcenia.
- Podniesienie standardów obsługi administracyjnej inwestorów i mieszkańców oraz zwiększenie możliwości inwestycyjnych miasta.

Określone powyżej cele strategiczne wyznaczają kluczowe obszary koncentracji działań władz Miasta oraz administracji samorządowej w okresie objętym wieloletnim planem rozwoju oraz stanowią podstawę realizacji wieloletniego planu inwestycyjnego miasta.

Międzyrzec Podlaski posiada zaktualizowany plan zagospodarowania przestrzennego, który został przyjęty uchwałą Rady Miasta w styczniu 2002 roku (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2002 r. Nr 19 poz. 490, z 2004 r. Nr 117 poz. 1810, z 2006 r. Nr 64 poz.1222, Nr 112 poz. 1915 i 132 poz. 2202).

Opracowanie planu zostało poprzedzone „Studium uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Międzyrzec Podlaskiego”, przyjętego uchwałą Rady Miasta w marcu 2000 roku.

Wg analizy zespołu Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Warszawie - Zakład w Lublinie opracowującego powyższe dokumentacje - Międzyrzec Podlaski posiada znaczne walory i możliwości rozwojowe, które mogą być uruchomione przez realizację programów:

1. W zakresie struktury przestrzennej i terenów mieszkaniowych
 - system marketingu urbanistycznego
 - bank gruntów komunalnych
 - wydzielone tereny budownictwa mieszkaniowego
 - wydzielone strefy biznesu
2. W zakresie infrastruktury ekonomicznej
 - inkubator przedsiębiorczości
 - fundusz lub fundację rozwoju miasta w zakresie przedsięwzięć pozarynkowych
3. W zakresie gospodarki komunalnej

- inwestycje modernizacyjne i zabezpieczające otoczenie przed uciążliwością w infrastrukturze technicznej (czysta Krzna)
 - rozbudowa systemu zaopatrzenia miasta w gaz przewodowy
 - porządkowanie terenów zieleni, w tym zagospodarowanie doliny Krzyny i Żwirowiska
4. W zakresie funkcji ponadlokalnych
- system szkolenia i doskonalenia zawodowego
 - wielodyscyplinarna szkoła wyższa
 - funkcje obsługi tranzytu, w tym obsługi ruchu turystycznego
- Powyższe wymagania zostały uwzględnione w opracowanym Planie Przestrzennego Zagospodarowania Miasta.

IV. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE

Lista zadań polegających na poprawie sytuacji na obszarze miasta Międzyrzec Podlaski została opracowana na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego, znowelizowanej „Strategii Rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaskiego” oraz Wieloletniego Programu Inwestycyjnego dla Miasta Międzyrzec Podlaski.

W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym przyjęto do realizacji na lata 2007-2013 projekty i zadania, które przyczynią się do poprawy sytuacji na danym obszarze. Podział WPI na poszczególne programy wraz z limitami wydatków przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa programu	Cel programu	Nazwa zadania inwestycyjnego	Jednostka realizująca program	Okres realizacji zadania	Priorytet RPO	Łączne nakłady finansowe
I	ŚRODOWISKO I CZYSTA ENERGIA	Poprawa jakości środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń wód i gleby oraz ochrona naturalnych ekosystemów	Kompleksowy system gospodarki odpadami na terenie Międzygminnego Związku Komunalnego - budowa stacji przeładunkowej odpadów komunalnych - budowa kompostowni odpadów organicznych - modernizacja Zakładu Segregacji Surowców Wtórnych - rekultywacja istniejącego składowiska - budowa linii do przerobu odpadów budowlanych - zakup mobilnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych	Międzygminny Związek Komunalny	2008 - 2010	P4	10 300 000
			Modernizacja Ujęcia Wody przy ul. Brzeskiej	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2007 - 2010	P4	1 850 000
			Budowa sieci kanalizacji deszczowej osiedla „Za Torami”	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2009	P4	1 075 000
			Dokończenie budowy sytemu wodociągowego w Międzyrzec Podlaskim - sieć wodociągowa w ul. Siteńskiej, Kolejowej, Grzybowej, Wiejskiej, Chabrowej, Grottera i Wita Stwosza	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2007 - 2009	P4	278 000
			Dokończenie budowy systemu kanalizacji sanitarnej w Międzyrzec Podlaskim - kanalizacja sanitarna w ul. Zadwornej, Siteńskiej, Kolejowej, Kościuszki, Tuliłowskiej, Wiejskiej i Chabrowej	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2007 - 2010	P4	1 723 000
Razem wydatki programu I							15.226.000
II	INFRASTRUKTURA EKONOMICZNA	Rozwój gospodarczy regionu oraz ułatwienie powstawania i rozwoju przedsiębiorstw	Kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje - Międzyrzeczka Strefa Nowoczesnych Usług i Produkcji - budowa ulic miejskich - budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej - budowa sieci wodociągowej, gazowej, ciepłowniczej, telekomunikacyjnej, energetycznej, oświetlenia i stacji trafo	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2007 - 2012	P2	11 100 000

Lp.	Nazwa programu	Cel programu	Nazwa zadania inwestycyjnego	Jednostka realizująca program	Okres realizacji zadania	Priorytet RPO	Łączne nakłady finansowe
			Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego E-Miasto - ujednolicenie technologiczne (interfejs) - zintegrowany system zarządzania kryzysowego - szerokopasmowy dostęp do sieci - elektroniczny obieg dokumentów i podpisy elektroniczne - kioski internetowe zewnętrzne i wewnętrzne - GIS - system informacji geograficznej - modernizacja sieci komputerowej i dedykowanej sieci elektrycznej w budynku Urzędu Miasta - wykorzystanie technologii VoIP - stworzenie punktu obsługi interesanta - elektroniczny system zdalnego zarządzania zasobami biblioteki - elektroniczny system obsługi klientów kina - modernizacja portalu miejskiego - monitoring szkół - e-szkola, e-learning, e-zdrowie, e-biznes, e-bezpieczeństwo - ujednolicenie technologii dostępu do sieci szerokopasmowej Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych - zintegrowany system gospodarki odpadami	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2008 - 2010	P2	2 750 000
			Utworzenie kompleksu rekreacyjno-turystycznego „Międzyrzeckie Jeziorka” - uzbrojenie terenu - baza sportów wodnych - kąpielisko, boiska sportowe, pola namiotowe i kempingowe - zaplecze sanitarne	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2007 - 2011	P2	11 200 000
Razem wydatki programu II							25 050 000
III	KULTURA	Stworzenie warunków powszechnej dostępności do obiektów kultury	Modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Międzyrzeczu Podlaskim - remont sali kinowej - wymiana stolarki okiennej - modernizacja nagłośnienia	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2007 - 2009	P5	2 192 000
Razem wydatki programu III							2 192 000
IV	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	Zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury sportowej	Modernizacja stadionu miejskiego w Międzyrzeczu Podlaskim - przebudowa trybun - wymiana nawierzchni - budowa boiska ze sztuczną trawą - oświetlenie obiektu - wymiana nawierzchni kortów tenisowych - monitoring obiektu	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2007 - 2010	P6	2 420 000
Razem wydatki programu IV							2 420 000

Lp.	Nazwa programu	Cel programu	Nazwa zadania inwestycyjnego	Jednostka realizująca program	Okres realizacji zadania	Priorytet RPO	Łączne nakłady finansowe
V	LOKALNY UKŁAD TRANSPORTOWY	Poprawa jakości wewnątrz regionalnych połączeń komunikacyjnych o znaczeniu lokalnym	Budowa obwodnicy wschodniej miasta Międzyrzec Podlaskiego	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2010 - 2013	P3	23 002 000
			Budowa przedłużenia ulicy Partyzantów do ulicy Pocztowej	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2009 - 2011	P3	2 752 000
			Budowa ulic miejskich ul. Wiejska	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2008	P3	674 000
			Przebudowa ulicy Sikorskiego, Przechodniej i Czystej	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2008	P3	945 000
			Budowa ulic miejskich ul. Okólna	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2009	P3	515 000
			Budowa ulic miejskich ul. Stodolna	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2008	P3	460 000
			Budowa ulic miejskich ul. Podłęczna	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2008	P3	213 000
			Budowa ulic miejskich ul. Wspólna	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2008	P3	120 000
			Budowa ulic miejskich ul. Asnyka	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2010	P3	70 000
			Budowa ulic miejskich ul. Zielona	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2008	P3	261 000
			Budowa ulic miejskich ul. Adamki	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2011	P3	1 716 000
			Budowa ulic miejskich ul. Zadworna	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2011	P3	2 208 000
			Przebudowa ulicy Nabrzeżnej, Garbarskiej i Przedszkolnej	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2009	P3	659 000
			Przebudowa ulicy Mickiewicza, Konopnickiej i Słowackiego	Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski	2009	P3	531 000
Razem wydatki programu V							34 126 000
OGÓLEM							79 014 000

V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE MIASTA

W trakcie prac na niniejszym dokumencie, zgłoszonych zostało szereg wniosków dotyczących potrzeb realizacji dodatkowych inwestycji, zmian w infrastrukturze istniejącej oraz innych działań zmierzających do poprawy standardu życia mieszkańców miasta Międzyrzec Podlaski. Do najważniejszych z nich należą:

1. W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- budowa, rozbudowa i niezbędne prace modernizacyjne obiektów sportowych (stadion miejski, pływalnia) oświatowych (szkoły, MOK), turystycznych (Żwirownia, kąpielisko miejskie, ścieżki rowerowe, trasy turystyczne, bulwary spacerowe na rzeką Krzną) i opiekuńczo - rehabilitacyjnych (szpital powiatowy, ośrodek rehabilitacyjny, Warsztaty Terapii Zajęciowej, dom pomocy społecznej, dom dziennego pobytu dla emerytów i rencistów, kluby seniora, świetlice osiedlowe i środowiskowe) w celu umożliwienia pełnego korzystania z nich przez mieszkańców (także w godzinach popołudniowych),
- wspieranie rozwoju bazy hotelowo - gastronomicznej o średnim standardzie,
- likwidacja barier architektonicznych na terenie miasta (ulice i chodniki, szkoły, urzędy, sklepy, itp.) w miejscu zamieszkania i w obiektach użyteczności publicznej,
- pozyskanie sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocy,
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do instytucji publicznych poprzez np. prace modernizacyjne istniejących obiektów,
- uruchomienie punktu obsługi klienta w Urzędzie Miasta,
- rewitalizacja terenów zdegradowanych i zniszczonych (Zespół Pałacowo-Parkowy - odtworzenie dendrologii, hydrologii oraz układu przestrzenno-funkcjonalnego i architektonicznego, place przy ul. Warszawskiej, teren PKP przy okazji przebudowy linii kolejowej, place i targowiska miejskie wraz z terenem PKS, teren GS przy ul. Kolejowej, uporządkowanie terenów wokół cmentarzy - remonty ogrodzenia, zorganizowanie zieleni, ścieżka pamięci przy cmentarzu Żydowskim),
- przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i socjalne (ul. Zadworna, Leśna) i wspieranie rozwoju tegoż budownictwa,
- przygotowanie i urządzenie osiedlowych placów zabaw,
- ujednoczenie oznakowania ulic i posesji, modernizacja i zwiększenie funkcjonalności układu komunikacyjnego np. przejście od centrum do dworca PKS (drogi, ulice, chodniki, parkingi),
- ochrona zasobów wodnych zbiornika wodnego Żwirownia (opracowanie systemu oczyszczania wody) i rzeki Krzny (rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, dążenie do podłączenia do istniejących sieci jak największej liczby mieszkańców, konserwacja oraz odtwarzanie rowów melioracyjnych i cieków wodnych, powstrzymanie zasiedlania doliny rzeki, podłączenie do kanalizacji we współpracy z Gminą Międzyrzec Podlaski miejscowości położonych koło miasta), konieczność opracowania Planu Zagospodarowania Przestrzennego terenów nad rzeką Krzną z uwzględnieniem funkcji turystyczno – rekreacyjnych,
- ochrona zasobów przyrodniczych i zwiększenie ilości terenów zielonych.

2. W ZAKRESIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- działania w kierunku pozyskania inwestorów krajowych i zagranicznych,
- wprowadzenie ulg inwestycyjnych,

- tworzenie sprzyjających warunków do prowadzenia działalności gospodarczej przez małe i średnie firmy w sektorze usług, handlu i produkcji,
- dostosowanie systemu szkolnictwa do potrzeb lokalnego rynku pracy.

3. W ZAKRESIE DZIAŁAŃ NA RZECZ POMOCY SPOŁECZNEJ I OCHRONY ZDROWIA

- eliminacja ubóstwa i zapobieganie wykluczeniu społecznemu: współpraca z organizacjami pożytku publicznego, parafiami, z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, fundacjami oraz powołanie wolontariatu działającego na polu wszystkich sygnalizowanych problemów społecznych, wykorzystywanie potencjału młodzieży w działaniach na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji; udzielenie wsparcia rodzinom bezradnym w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb; wsparcie najuboższych rodzin w postaci osłon socjalnych (głównie programy rządowe): wyprawka szkolna, dożywianie, stypendia, wypoczynek; informowanie, doradztwo o prawach i uprawnieniach oraz instytucjach świadczących pomoc dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez opracowanie i prowadzenie tychże informacji na terenie miasta (informacje w miejscowych mediach, broszury i plakaty),
- zapewnienie opieki i wsparcia osobom niepełnosprawnym: diagnoza (liczba i rodzaj) osób niepełnosprawnych w ramach współpracy z ZOZ i organizacjami pozarządowymi (kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawnych); poprawa stanu i zakresu wczesniej rehabilitacji (objęcie opieką terapeutyczną dzieci od pierwszego roku życia, wsparcie specjalistyczne dla dzieci i ich rodzin, dostosowanie systemu edukacji w zakresie kształcenia integracyjnego i specjalnego w gimnazjum i szkołach średnich, utworzenie zawodowej szkoły specjalnej); zapewnienie osobom niepełnosprawnym specjalistycznej opieki medycznej (zwiększenie dostępności do świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych, w tym rozwój usług opiekuńczych, utworzenie punktu orzecznictwa niepełnosprawności, utworzenie Dziennego Środowiskowego Domu dla Osób Niepełnosprawnych i Starszych, poprawienie warunków lokalowych Warsztatu Terapii Zajęciowej - powstanie nowych pracowni specjalistycznych); współpraca z innymi ośrodkami w Polsce i za granicą (wymiana pomysłów i doświadczeń w zakresie organizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych w województwie lubelskim i w Polsce, stała współpraca z Lubelskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych w Lublinie poprzez udział w naradach i konferencjach),
- stworzenie systemu opieki nad seniorami w miejscu zamieszkania: utworzenie Klubu Seniora, utworzenie Domu Pomocy Społecznej, utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku, utworzenie hospicjum; pełniejsze zabezpieczenie potrzeb usługowych, poprzez objęcie opieką domową większej liczby osób starszych i w szerszym zakresie poprzez uaktywnienie i włączenie wolontariuszy.
- skuteczna pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym: doskonalenie systemu wspólnego oddziaływania pracowników socjalnych, konsultantów i terapeutów odwykowych na rodziny dotknięte problemem; doskonalenie form współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom; kontynuowanie i doskonalenie form pracy z osobą uzależnioną w celu mobilizacji jej do podjęcia leczenia odwykowego; ochrona dzieci przed skutkami alkoholizmu rodziców; utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej; zaspokojenie socjalnych potrzeb dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacenie obiadów w szkole, wyposażenie w niezbędne artykuły szkolne i odzież, opłacenie udziału w wypoczynku zimowym i letnim.

- podejmowanie działań profilaktycznych i naprawczych w celu eliminacji zaburzeń funkcjonowania rodziny: wsparcie rodzin w wychowaniu i opiece nad dzieckiem poprzez utworzenie świetlicy środowiskowej na bazie istniejących świetlic szkolnych oraz w innych obiektach w ramach zajęć pozaszkolnych, ogniska wychowawczego lub dziennej placówki opiekuńczej zapewniającej opiekę dzieciom osób zagrożonych wykluczeniem społecznymi; poradnictwo i edukacja rodzin niewydolnych wychowawczo z problemem uzależnień i przemocy; utworzenie mieszkań chronionych przeznaczonych dla osób mogących przy odpowiednim wsparciu samodzielnie funkcjonować w środowisku (dla kobiet z dziećmi dotkniętych przemocą domową do czasu pozyskania mieszkania socjalnego lub powrotu do zajmowanego mieszkania, dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, ośrodków szkolno-wychowawczych); tworzenie i wsparcie zastępczych form opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców biologicznych w postaci: rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych (szkolenie pracowników socjalnych w tym zakresie); pomoc rodzinom naturalnym w odzyskaniu dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych; utworzenie poradni rodzinnej specjalistycznego wsparcia z kuratorskim ośrodkiem pracy z rodziną i zespołem interwencji kryzysowej; utworzenie Ochotniczego Hufca Pracy,
- tworzenie programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych w dziedzinie zdrowego stylu życia, przeciw przemocy oraz patologiom społecznym: pozyskiwanie placówek, instytucji i osób do wspierania działań profilaktycznych w tym szkoły na wszystkich poziomach kształcenia, placówki zdrowotne, pracownicy socjalni, ośrodek kultury, ośrodek sportu i rekreacji; stymulacja lokalnego środowiska do prowadzenia zdrowego trybu życia wolnego od patologii społecznej (kształtowanie postaw akceptujących styl życia wolny od środków zmieniających świadomość, organizacja wolnego czasu poprzez ofertę atrakcyjnych zajęć, np. uruchomienie kawiarenki internetowej, umożliwienie dorosłym dostępu do sal sportowych (po godzinach pracy), stadionu i aktywizacja w tym zakresie nauczycieli), opracowanie i realizacja programu wychodzenia z bezdomności - utworzenie noclegowni.

4. W ZAKRESIE POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

- poprawa wyposażenia służb bezpieczeństwa publicznego (Policja, Państwowa Straż Pożarna, ochotnicze straże pożarne, Straż Miejska),
- rozwój i wspieranie Oddziału Ratownictwa Wodnego OSP „Stołpno”,
- zwiększenie zasięgu monitoringu,
- rozwój współpracy służb bezpieczeństwa z młodzieżą i rodzicami,
- edukacja społeczności w zakresie rozpoznawania i zapobiegania zagrożeniom,
- promowanie i wspieranie nauki udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym przez dzieci, młodzież i dorosłych.

5. W ZAKRESIE WSPARCIA KULTURY ORAZ PROMOCJI I OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

- Międzynarodowy Plener Malarski,
- Środowiskowa Wystawa Prezentacje - Konfrontacje,
- Międzynarodowy Festiwal Piosenki PREZENTACJE,
- promocja kultury i sztuki ludowej Międzyrzeczczyzny oraz miasta Międzyrzec Podlaski w kraju i za granicą (np. działalność Zespołu Pieśni i Tańca Ludowego „Dzieci Podlasia” wraz z kapelą, przegląd zespołów i kapel ludowych),

- wspieranie działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk i imprez o charakterze cyklicznym,
- wspieranie różnych form organizacyjnych twórczości,
- dofinansowanie bibliotek celem odnowienia i rozszerzenia księgozbiorów,
- tworzenie sprzyjających warunków do podejmowania działań w zakresie racjonalnego zagospodarowania Zespołu Pałacowo-Parkowego w Międzyrzeczu Podlaskim.

VI. PRIORYTETY I DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W LATACH 2007-2020

1. ŚRODOWISKO I CZYSTA ENERGIA

- kompleksowe rozwiązanie problemu gospodarki odpadami;
- modernizacja i rozbudowa ujęcia wody i systemu wodociągowego;
- modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- ochrona i zagospodarowanie doliny rzeki Krzny;
- ochrona i rewitalizacja zieleni miejskiej.

2. INFRASTRUKTURA EKONOMICZNA

- kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje - Międzyrzecka Strefa Nowoczesnych Usług i Produkcji,
- budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego - e-miasto,
- utworzenie kompleksu rekreacyjno-turystycznego „Międzyrzeckie Jezioro”.

3. KULTURA

- modernizacja obiektów Miejskiego Ośrodka Kultury,
- organizacja działań promocyjnych i imprez kulturalnych,
- budowa systemu powiązań turystyki z rekreacją, kulturą jak również działaniami o charakterze edukacyjnym i ekologicznym,
- dostosowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie i zabytków do potrzeb kultury i turystyki,
- utworzenie systemu informacji i promocji kulturalno-turystycznej,
- promowanie w kraju i za granicą lokalnych produktów,
- tworzenie sieci powiązań regionalnych, transgranicznych, międzynarodowych w celu rozwoju współpracy gospodarczej jak również w zakresie kultury, turystyki i sportu (wymiana dzieci i młodzieży).

4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

- wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
- budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów opiekuńczo - rehabilitacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- modernizacja obiektów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

5. LOKALNY UKŁAD TRANSPORTOWY

- budowa wschodniej obwodnicy miasta,
- budowa i przebudowa ulic miejskich,

- rozbudowa ścieżek rowerowych i tras turystycznych.

VII. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja projektów z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej będzie miała bezpośredni pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, zmniejszy się ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód ze źródeł komunalnych, zmniejszy się negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko przyrodnicze, poprawią się warunki komunikacji drogowej, zwiększy się przejezdność ulic i dróg.

Zrealizowany projekt inwestycyjny będzie analizowany pod kątem osiągnięcia nw. wskaźników

- **wskaźnik produktu**
- długość zmodernizowanych ulic, dróg i tras rowerowych
- długość wybudowanej kanalizacji
- długość wybudowanych wodociągów
- ilość powstałych i zmodernizowanych obiektów sportowych
- ilość powstałych i zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych, kulturalnych i turystycznych

- **wskaźnik rezultatu**
- wzrost rozwoju drobnej przedsiębiorczości,
- ilość nowych inwestycji,
- podniesienie jakości dróg,
- zwiększenie poziomu skanalizowania obszaru miasta
- poprawa czystości wód powierzchniowych
- zmniejszenie kosztów jednostkowych oczyszczania ścieków
- zwiększenie zainteresowania społeczeństwa sportem i życiem kulturalnym
- liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy

- **wskaźnik oddziaływania**
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
- poprawa stanu środowiska naturalnego
- podniesienie standardu życia mieszkańców
- spadek stopy bezrobocia

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA

Szczególnie ważnym elementem wdrażania planu rozwoju lokalnego jest umiejętne określenie sprawnego systemu kontroli i monitorowania realizacji projektów i zadań inwestycyjnych. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczenie bieżących informacji o tym, czy oczekiwane wskaźniki osiągnięć planu rozwoju lokalnego są osiągnięte oraz w jakim stopniu.

Wielopoziomowy system monitorowania i kontroli realizacji zadań inwestycyjnych dostarcza szczegółowych informacji o stopniu zaawansowania realizacji poszczególnych zadań, a także uogólnione i zobjektywizowane informacje o przebiegu całego procesu wdrażania planu rozwoju lokalnego. Informacje będą następnie wykorzystywane do weryfikacji i aktualizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych.

Planowanie rozwoju lokalnego miasta oraz wszystkie czynności podejmowane w celu osiągnięcia strategicznych celów rozwoju tworzy zintegrowany zespół działań w ramach systemu strategicznego zarządzania.

Kluczowym elementem tego systemu są wieloletnie programy inwestycyjne.

Inwestycje komunalne (planowane i realizowane w powiązaniu z racjonalnym zarządzaniem finansami miasta oraz aktywnym gospodarowaniem mieniem komunalnym) są bowiem podstawowym narzędziem oddziaływania władz lokalnych na procesy lokalnego rozwoju.

System planowania rozwoju lokalnego miasta zawiera następujące etapy:

- określone uwarunkowania organizacyjne do realizacji planowanych projektów i zadań inwestycyjnych,
- zidentyfikowane przeszkody realizacji zadań i projektów oraz metody ich usuwania,
- określone mierniki i systemy kontroli realizacji planowanych działań - identyfikacja oczekiwanych wskaźników osiągnięć planu rozwoju lokalnego.

W związku z powyższym ustala się kwartalnie:

- weryfikowanie uwarunkowań organizacyjnych planowanych projektów w zakresie przygotowania dokumentacji inwestycji oraz wniosków aplikacyjnych. Odpowiedzialny: Naczelnik Wydziału Strategii i Rozwoju,
- ustalenie metod usuwania przeszkód w realizacji harmonogramu projektów. Odpowiedzialny: Zastępca Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski.

Kontrola działań będzie prowadzona przez Komisję Techniczną Rady Miasta.

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Prowadzenie monitoringu wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Międzyrzecza Podlaskiego oraz ocena skuteczności jego realizacji należy do zadań Komisji Technicznej w oparciu o ustalony harmonogram.

2. SPOSOBY OCENY REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Zadania śledzenia rezultatów i utrzymania tempa pracy, a tym samym ocena Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Międzyrzecza Podlaskiego spocznie na Komisji ds. Rozwoju Lokalnego oraz Komisji Technicznej.

Komisja ustali zakres przedkładanych sprawozdań przez odpowiednie służby. Końcowym etapem oceny planu rozwoju lokalnego będzie przedstawienie sprawozdania z przebiegu jego wdrożenia.

Proces monitoringu dotyczy następujących elementów:

- postępu w realizacji każdego z zadań i projektów inwestycyjnych w porównaniu z harmonogramem
- czasu oraz wydatkowanych środków finansowych w porównaniu ze środkami alokowanymi
- zmiany osób i instytucji, które mogą wpływać na możliwość realizacji powierzonych im zadań
- zmiany środowiska zewnętrznego, które mogłyby pociągać za sobą konieczność wprowadzania zmian do Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Międzyrzecza Podlaskiego
- oceny rezultatów uzyskanych dzięki realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Międzyrzec Podlaski.

Monitoring udziela również odpowiedzi na pytania:

- Czy program osiągnął swój cel?
- Czy zadanie wciąż jest właściwe?
- Jaki jest zysk z inwestycji dokonanych w ramach tego programu?

3. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Podstawą realizacji zadań lokalnego planu rozwoju jest szeroka współpraca z instytucjami administracji rządowej, wojewódzkiej i powiatowej, sektorem prywatnym, oraz organizacjami pozarządowymi.

Podejmowane działania w zakresie współpracy z ww. podmiotami będzie zaproszenie ich przedstawicieli do wspólnej realizacji zamierzeń w obszarach inwestycji, które bezpośrednio dotyczą ich podstawowych celów społecznych lub gospodarczych. Skierowane zaproszenia będą zawierały oprócz opisu inwestycji również zasady partnerstwa. Szczegółowe zobowiązania stron realizujących zamierzenia wymagają podpisania porozumienia akceptowanego przez Radę Miasta. Inicjowanie współpracy oraz prowadzenie wstępnych ustaleń porozumienia należy do Burmistrza Miasta.

Planowane działania mają na celu zaspokojenia potrzeb oraz poprawy warunków i podnoszenia poziomu życia mieszkańców.

4. PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Zadaniem *public relations* jest zapewnienie społeczności Międzyrzecza Podlaskiego możliwości zapoznania się z listą planowanych inwestycji na terenie miasta. Szczególnie ważną jest potrzeba kształtowania wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego, ponieważ jest on także narzędziem kreującym świadomość w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Działania podejmowane w tym kierunku, będą uwzględniały potrzeby grup docelowych w zakresie informacji oraz stosowanych instrumentów mających na celu dotarcie do jak najszerszego środowiska odbiorców, w tym do instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Do tych grup zaliczyć należy:

- mieszkańcy Międzyrzecza Podlaskiego - ostateczni beneficjenci projektów,
- podmioty będące jednostkami podległymi, realizującymi zadania samorządu terytorialnego,
- środowisko przedsiębiorców w tym organizacje zrzeszające przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni,
- media.

W ramach informacji i promocji Planu Rozwoju Lokalnego podejmowane będą następujące działania:

- umieszczenie Planu Rozwoju Lokalnego na stronie internetowej Urzędu Miasta,
- serwisy internetowe informujące o możliwości pozyskania pomocy zewnętrznej, stanowiące kompleksowe źródło informacji dla opinii publicznej o osiągnięciach Planu Rozwoju Lokalnego i dofinansowaniu z Funduszy Strukturalnych dla miasta,
- spotkania z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
- broszury informacyjne i plakaty, publikacje pozwalające w czytelny sposób przekazać informację o dostępnej pomocy zewnętrznej jak również roli miasta w zarządzaniu tą pomocą,
- współpraca z mediami poprzez publikacje prasowe, artykuły jak również wiadomości, ogłoszenia i audycje w lokalnej i regionalnej rozgłośni radiowej.

Główną instytucją odpowiedzialną za informację jak również promocję zadań realizowanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego będzie Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski. Materiały promocyjne powinny określać w szczególności cele realizowanych działań w ramach planu, zakładane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania projektów. Szczegółowy opis promocji inwestycji dofinansowanych z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej reguluje Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006.

X. INFORMACJE KOŃCOWE

Plan Rozwoju Lokalnego został opracowywany przez Komisję powołaną Uchwałą Rady Miasta Międzyrzec Podlaski, Nr IV/13/06 z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie opracowania "Planu rozwoju lokalnego miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2007-2013", w składzie:

1. Artur Grzyb – Burmistrz Miasta
2. Paweł Puszkarski – Przewodniczący Rady Miasta
3. Tadeusz Ługowski – Z-ca Burmistrza Miasta
4. Mariola Płonka – Sekretarz Miasta
5. Danuta Mikołajczuk – Skarbnik Miasta
6. Jan Juszcak – Radny Rady Miasta
7. Elżbieta Leszczyńska - Radna Rady Miasta
8. Elżbieta Kuźmiak - Radna Rady Miasta
9. Jan Siedlanowski - Radny Rady Miasta
10. Emilia Włosek - Radna Rady Miasta
11. Wojciech Więckowski - Radny Rady Miasta
12. Krystyna Kornacka – Przewodnicząca Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych i Starszych przy Radzie Miasta Międzyrzec Podlaski
13. Adam Nestoruk – Z-ca Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Międzyrzec Podlaskim
14. Grażyna Radzikowska – Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
15. Jolanta Saczuk – Dyrektor Miejskiego Zespołu ds. Oświaty
16. Małgorzata Modrzewska – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury
17. Dariusz Roszkowski – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
18. Mirosław Maraszek – Komendant Straży Miejskiej
19. Wanda Jaszczuk – Wydział Strategii i Rozwoju
20. Robert Mitera – Wydział Obsługi Organizacyjno-Prawnej
21. Arkadiusz Myszka – Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa, Przewodniczący Komisji
22. Arkadiusz Szyszko – Wydział Strategii i Rozwoju
23. Krzysztof Szczepaniuk - Wydział Strategii i Rozwoju